

NUTAQQANUT INULRAMIRNULLU UQAQTIKHAANIK 2019 -2020 UKIUQ TAMAAT UNNIUTJUTINIK

Naunaiqhugu Nunavut Kavamanga tunihijuq ihuaqtumik, nakuujumik, aadjikutariiktumik ikajuutikhaq pijuq ikajuqturlu pilaarutingit inuulrammiit Nunavummiut, ilangillu, ihariagijaminginnik.

HAVAGVIKPUT IKAARNINGIT Hivullitmit Tallimiummut 8:30ublaamit 5:00unnuktumut

Qikiqtaalup Ubluqhiutikkut, kihimi haalitiiliqqata.

TITIRARLUTA or AKIITTUKKUT 1-855-449-8118 • IQALUNGMI 867-975-5090 • KAYUMIKTUKKUT 867-979-0444

QARITAUAYAKKUT TITIRAQVIA contact@rcynu.ca • QARITAUAYAKKUT PULAARVIA www.rcynu.ca

APQUTAA NAUNAITKUTINGA 630 Queen Elizabeth II Way, Pingahuni Nattiani, Qamutiq Havagvikyuangani, Iqaluit, NU

TITIRAQARVIKKUT NAUNAITKUTINGA PO Box 488, Iqaluit, NU X0A 0H0

© Havagviat Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik.

ISBN

Inuktitut/Qablunaatitut - 978-1-55325-444-7

Inuinnaqtun/Uiviititut - 978-1-55325-445-4

Una taiguagakhaq takuinnarialik qaritauyakkut uumani www.rcynu.ca.

Una titiraq titiraqtauhimajuq taffumanga Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Qablunaagtun. Numiktitiqhimajuq una titiraqtauhimajuq Inuktitut, Inuinnaqtun, imaalu Uivivitun tunojauhimajuq Nunavut Kavamanga, Pitquhiliqijikkut.

ᓄᑕᑦᑲᑲᓄᑦ ᓄᑦᑲᑦᑲᓄᑦ
ᓄᑕᑦᑲᑲᓄᑦ

NUTAQQANUT INULRAMIRNULLU
UQAQTIKHAANIK

REPRÉSENTANT DE
L'ENFANCE ET DE LA JEUNESSE

REPRESENTATIVE FOR
CHILDREN AND YOUTH

Apitilirvia 2, 2020

Nan'ngarijaujuq Paul Quassa
Uqaqti Maligaliurvingmi Nunavunmi
P.O. Box 1200
Iqaluit, NU X0A 0H0

Halu Uqaqti:

Quviahuutigiara tunigiami Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik 2019-2020
Ukiuq Tamaat Unniudjutinik Maligaliurvingmut Nunavunmit.

Una taiguagakhaq pijaa Qitiqqautijuuq 1, 2019-mit, Qiqaijalirvia 31, 2020-
mut, piliuqhimajuq malikhugu titiraqhimajumi 35(1) uumannga *Nutaqqanut*
Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maliganga.

Pittiarnikkut,

Jane Bates
Representative for Children and Youth

ILUANI ITTUT

TUHAQTIDJUTIT UVANGA KIVGAQTUQTIMIN	2
QANURITTAAKHAANIK INUULRAMMIIT NUNAVUMMIUT	5
Tamainnit Nunavut Naunaijaininnga	5
Pijuuq uumannga Ilniaaqtuliqijikkut uumunnga 2019-2020 sikuuqtillugit	6
Pijuuq uumannga Inulirijikkut uumunnga 2019-2020 maniliurutimut ukiungani	7
Pijuuq uumannga Munaqhiliqijikkut uumunnga 2019-2020 maniliurutimut ukiungani	8
Pijuuq uumannga Maligaliqijikkut uumunnga 2019-2020 maniliurutimut ukiungani	9
HAVAGVIPTINGNUT	10
Tikinnahuaqtavut	10
Tautuktuujaqtavut	10
Pitqujavut	10
Kitut Naunaiqtitaatigut Havaakput	10
<i>Nuntaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maligaaq</i>	10
United Nations Katimajiit Pilaarutainut Nutaqqat	11
Nipinga Nutaraq	11
Inuit Inuuhiinut Ikpingnautit	11
Kaanatami Ikajuutikhaq Maliktakhat	12
NAUNAIPKARNIQ HULILUKAARUTIPTINGNUT	13
Inmikkut Ikajuutikhaq	14
Inmikkut Ikajuuyikhaq Hulilukaarutikhat Uumunnga 2019-2020	16
Attautimut Ikajuutikhaq	18
Atauttimut Ikajuutikhaq Hulilukaarutikhat Uumunnga 2019-2020	20
Ihuaqhaqhimajuq Atauttimut Ihumaaluutigijaujut	21
Munarinuq Pitqujanginnik Piliuqtaujuq Havagvktigut	22
Piliqtait Atauttimut Ihumaaluutigijaujut	36
Atauttimut Ihumaaluutigijaujut Utaqqijuuq Qanuriliuqtakhanganik	39
Uqaqatigiingniq Inungnullu Ilihmapkainiq	40
Uqaqatigiingniq Inungnut Ilihmapkainiq Hulilukaarutikhat Uumunnga 2019-2020	41
Nunallaanut Ilaupkainiq	41
Nutaraq Pilaarutinginnik Ilihainirmut Ikajuutit	41
Qaritaujakkuurutaa	43
Havaqatigiingnirmik Angirutingit	43
Ihivriurutit Hivitujumik Aanniqtunik Tuqtukmiluuniit	44
Ihivriurutit Hivitujumik Aanniqtunik Tuqtukmiluuniit Nutaanguqtiriniq Uumunnga 2019-2020 ...	45
ANGIRUTAUJUQ UKUNUNNGA IKAJUUTIKHAMUT MALIKTAKHAT...	46
Uqaqtangit Inmikkut Ikajuutikhaq Naunaijainiq	46
Inungn\mik Ilaaqatauniq	47
Havaktingit Ajuiqhapkaijuq Sikuuqtittiillu Ajuiqhaidjutit	50
HAVAKTIIT TINGMIDJUTIKHAIT NAITTUMIK	52
MANIKTIGUT UNIUDJUTIT	53
NIRIUKTUQ	54

TUHAQTIDJUTIT UVANGA KIVGAQTUQTIMIN

Quviahuutigijara tunigiami Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik 2019-2020 Ukiuq Tamaat Unniudjutinik. Hivulliqpaarigapku Nunavuutim Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik tikittuq qaangiutijurlu, nan'ngarijara quviagijaralu tunigiami una havaaq havaktumik pitqutigiquplugit inuulramiit quviagijara. Ilitariumajara naptujuq tunngavik talvani havagviliuqhimajuq; akhuuqtullu havaktut uumangga Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Havagvik; amigaittullu inuulrammiit, ilangit, inuillu, inungnillu ikajuqtut, unalu kavamanga ihumaliuqtuq takujatka havaqatigiplutillu, qanuriliurutingit itquumajumik ilaliutijuq nakuutqianganiq piujanganiq inuulrammiit Nunavummiit hivuniqmilu Nunavunmit. Ikajuutaujuq havaaq havagvikput pijait qanuqtullu pijavut uumani ukiungani, naunaiqhimajuq taiguagakhaqmi. Angijumik havaakhaqatuuq, amigaitturlu iniqtiqtakhaq nuutiqtilluta 2020-2021 akhuuqtumik.

Uvamnut, havaarigapku Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik, una ukiuq qun'ngiaqhuta, naalakhuta, ajuiqhaqhutalu. Ukunuuna, pingahuujut naunaittut hunavaluit naunaiqtara ilangit Nunavut Kavamanga (GN) havaktinik kiuttaahimangittuq ihumaliuqtamingnik unalu/unaluuniit qanuriliurutingit; ilitaringillugit ihuaqhilugillu pimmaringittumik pijut ilangit Inuinnait nutaqqat atuqtut humaagijaungittut; piqaqtuuq angiqtumik quviahuutiniq tamna "taimaatut pijait Ukiuqtaqtumi" qanuriliurutinga pingittukhaq ihuaqhigiami ajuqhautigijaujut.

Uumani ukiumi, havagvikput piliuqtut naunaijariami qanurittuq inuulramiugiami angiklijuumiqtuuq Nunavunmi. Taimailiuriami, apiqhijugut piujangit unalu naunaitkutanik nutaramit- inuulrammiillu- havaktut GN havagviuq tikkuqaqtuuq ajuittiaqtut ¹ (havagviuq). Naunaitkutaq tunijaujugut naunaiqhimajuq uumani Qanurittaakhaanik inuulrammiit Nunavummiit titiraqhimaninnga, makpiraaani 5-9 uumangga taiguagakhaq.

Qaffiujut naunaitkutaq apirijait piliuqtuuq ukunuuna Inmikkut Ikajuutikhaq unalu Attautimut Ikajuutikhaq pinahuarutit pipkaidjutigijaatigut ukpiriami ajurnaittut naunaitkutaq hapkuninnga naunaijajuuq GN-kut havaangit naunaijaqtaungittut. Akhuuruvit katitiriami naunaitkutaq uumunnga Qanurittaakhaanik inuulrammiit Nunavummiit titiraqhimaninnga uumangga taiguagakhaq naunaiqtait una ukpiruhuut. Naunaiqtavut kitut ikajuutikhat naunaiqtavut kitullu tunijaujut naunaiqtavut ihuaqtumik, piinaqtumiklu, pingitturluuniit, humaangittuuq havagviup maliganganit. Pinahuarinnga uumangga Qanurittaakhaanik inuulrammiit Nunavummiit naituuq tunigiami aullaqtirutinganik naunaitkutaq atuqtautuuq GN-kunnit ihumaliuqtuq

naunaiqkariami ihumaliuqtangit ikajurlunilu tunigiami naunaittumik, atajumik naunaiqkainiq nakuutqiamik hivuniqmut. Kihimi, amigaittinga uumangga naunaitkutaq apirijavut naunaiqhimangittuq tunijaujugut hivuniqmut. Ilaani, ihuangittut naunaitkutaq tunijaujuq havagviup nanminirijanganik itirutinga. Piittumik una ajurnaittuq naunaitkutaq GN havaanginnik, qanuqtut havagviuq ihumaliuqtuuq humunngaujakhaanik ilihimangitillugit humi ittaakhaaptingnik?

Havaliqtillunga ikajuriamni havaktitka ihuaqhinahuaqhuqit ihuigijaujunik naunaiqpaqtitaatigut, ilaani naunaiqpaqtara naunaiqpaqtuuq aadjikutaanut apiqhuutituuq piffaaqhimajumik, "kina kiuttaarniaqqa?" Apirigiami una apiqhuut iluanunngaujunnga nakuutqiamik kangiqhigiamni uumangga kiuttaarninnga havagvikput. Tamainnut ukiunga, una havaanga ihivriuqtuuq tamaita pinahuaruqtinngik hapkunani, ihivriurniq maligaptingnik unalu havaanga makpiraaq, ihivriuqtuuq ilanganik inmikkut ikajuutikhaq, ihivriurniq Attautimut tutquumavipta, ihivriurniq inungnut ilihimaniq naunaitkutaq titiqqangit, ihivriuffaarniq qanuqtut pivaktavut nunallaanut pulaaraangapta.

Talvanna, qiniqhiarapku "kina kiuttaarniaqqa?" hilataanut, tahapkuat munarijukhaq GN-kunni ajurnaittuq ilitarigiami, kihimi ihumaliuqtangit qanuriliurutingit naunaiqkangitait kiuttaarninnga akhuurutaqpaqtuuq havaaq pijait inuuhinganut inuulrammiit Nunavummiit ilangillu. Una uktuutigillaklugu, ilangit inungnillu ikajuqtut maligaitit havagvingit maliganganik, qanuriliurutingit, maliganginniku atan'ngujangillu pipkaidjutigittuq ihuarutimik qanuriliurutingit. Pipkaidjutiplugu una naunaiqkaininnganik tukimuaqtuqunut ukunungalu ministaup tugliatanganut, piqaqtutut quviahuutiniqmiq piqalluungitturlu kiuttaarniqmiq uuminnga qaanganit taunungarmut. Piqangittuuq ilitariniqmiq uumangga ajuqhautimik, piqangittuuq uqarijaqtaminik malikluguluuniit ukunuuna ajuiqhainiqmut unalu angrutimik qanurittaakhaanik

¹ Tikkuqaqtuuq ajuittiaqtut titiraqhimajuq Naunaitkutingani A uumangga *Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maliganganit*.

uqariijaqtaminik naunaijainiq, ikajuutaitturlu pihimagiami tahapkuat munarijukhaq kiuttaarniqmik.

Aadlattaug havauhikhaq pihimmaaqtuq huli havagvingmut angmaqtrininnaga hitamauliqtuq pinahuarutimi ilaupkaijuq ihivriuriami qanurittaakhaanik pijuuq hivitujumik aaniqtaunig tuqtukumiluuniit inuulrammiinik, ihumaliuqtuq pigumik GN-kunnit ikajuutinik piinariaqqaanik tahapkuallu ikajuutinik pijait ihariagijamingnik. Hapkuat ihivriurutit ikajurniaqtaait havagvikput piliuriami pitqujanginnik naunairiami kiuttaarniqmik uumannga munarijukhaq havagviujut unalu/unaluuniit piliuriami pitqujainnik ihuaqhainiq maligakhanut, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutinik pinahuarutikhanik pittailinahuariami aadjikutaanik aanirutinik tuqtukumiluuniit inuulrammiinik pittailigiami hivuniqmi.

Pijuuq atiliuqhimajut hivitujunik aaniqtunig tuqtukumiluuniit inuulrammiinik pijuuq taimaa tallimanik ukiunik Inulirijikkunnit, quglukhimaliqtunga qanuraaluktut iqhinaqtunig ningaqtunig nuliaqtaujullu naunaiqtaujut. Aadjikutaanik ihumaalugutijuuq piqalluanginmat kiudjutimik hapkunait qanuriliurutaujut pijait Inulirijikkunnit. Ihivriurutingit ihuangittut hapkununnga qanuriliurutingit talvanngalu pijakhait ikiklijuumiutinahuariami qajangnaqtunig aadlamik pigumik unalu/unaluuniit aanirutijuuq inuulrammiimut ilaujut pingittut piqalluanginmat ihuaqtumik pijakhangit piinarialik aaniqtitaumut ihuinaaqtunullu, taimaaluuniit ilaminik atauttimuurutinahuaqtuq ilaminik, humaangittuuq aaniqtailininnaganik ihumaaluutigijaujut, hivullitipkaidjutaungmagu. Aadlamiklu, atiliuqhimajuuq pijamnik iniqhimaittuq taimaa, uqaqtaralua uvattiannuaq, Inulirijikkut uqarmata hapkuat qanuriliurutingijaujut naunaiqtaunginmata ihuaqtumik.

Tamaita inuulrammiujut pilaarutiqaqtuq piittukhaujuq tamainnit qanurittaakhaanik pimmarlungniqmik, unalu ningaqtuaniq, nuliaqtaunig, uqamaluktumik naklikhaaqtittijuuq, humaagijauhuiqhgulu;² kihimi, uqaqtajuuq "Nutaramik nuliarniq munarijauliqtuq Inuinnainnut nutaqqanut."³ Inuulrammiujut hakuittut ikajuqtaujumajut uvaptingnit, inirniujut inuuhiqmini, qanuriliuqtukhaq nakuutqijaujuq nutaqqanut. Una ilaliutijuuq kavamanga ihumaliuqtijuuq. Piliqtakhavut tadjia pittailigiami ihuaqhigiami nutaqqanik pimmarluktaunig Nunavunmi. Ilitaringitkumi ajuqhautimik ihuaqhingitkumilu ukunuuna aadlatqiinik ikajuutinik, pittailiniqmut nutqaqtitaunigmut, pitquhitigullu- ihuaqtumik, Inuinnainnit-pihimajut mamihaidjutikhanik tamarmingmut aaniqtitaujut ihuinaaqtullu, naunaipkaqtaa,

nipiqquqtujumik naunaittumiklu, ningarniq pimmarlungniq pittailijuuq, angiqtaujuuq.

Kavamaupluni, kavamanga munariniaqtuq pigiami kiulunilu ihariagininnanut inungnut ikajuqtaamingnut. Taimaa GN havaktilluni ilaliutigiami Inuinnainnit Qaujimajatuqangit, hapkuat maliktakhat iliuraqhijamajukhaq talvunga maligakhamut, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutinik taimaa ihuaqtumik pigiamingni ihariagininnaga Nunavuutim amigaittut Inuinnaujut.⁴ Unalu, 48 pusantngujuq Nunavuutim amihuuninnga Inuinnaujut ukiuqaqtut ataani 24-nik ukiuqaqtut,⁵ nutarap pilaarutinginnik unalu kavamaup munarijakhangit titiraqhimajumi uumani United Nations Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat iliuraqhijamajukhallu uumunnga maligakhamut, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutinik taimaa angirutinga uumannga inuup pilaarutinginnik angirutingit, amigaitqijaujuq 30-nit ukiunit Kaanatami, ihariagijaujuq kavamanga pijakhait. Ihariagininnaga inuulrammiinik Inuinnainnit hivullitigijaujukhaq.

Tamainni ukiumi, tuhaajatka amigaittut Inuinnainnit uqaqtut GN-kunguuq ahiruqhimajuuq. Kihimi, ukpiriara ajuqhautimik angiklijuumingittuuq pigiami ihariagininnaga ublumimut inuulrammiit Nunavummiut. Ihariagijaujut, Inuinnainnit-pipkaidjutihimajut aadlangurninngit, ilihimajukhaq qangaraalungnitamit kihimi nakuutqiamik piumaninngit inuulrammiinik Nunavummiut hivuniqmilu Nunavunmit, iniqtiqtaujukhaq tunngavinganik pipluni. Hapkuat aadlangurninngit hivullitigijaujukhaq pipkaidjutaujuullu tamainnit humi ittu kavamanga, inuillu, ilangit, ukuallu inuulrammiujut. Havagviujut pihimmaalmaittut ihumaalungnaittumik akhuurutaujumut havaanga pijait inuuhinganut inuulrammiinik Nunavummiut ilangillu. Piliuriami hapkuat aadlangurninngit pipkaidjutiniaqtuq hakugiktumik hivuliqtuniq havaqatigiiktumiklu tamainnit Nunavummiut. Pilihaaliqtukhaujugut tadjia.

Pittiarnikkut,

Jane Bates

Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maliganga.

² Havagvik uumannga Quulitqijaujuq Kamisina Inungnut Pilaarutinginnik. (2017). *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*. Geneva, CH: Havagvik uumannga Quulitqijaujuq Kamisina Inungnut Pilaarutinginnik. Pitagaujuq talvanga <https://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>

³ Pauktuutit Inuinnainnit Arnat Kaanatami, AnânuKatiget Tumingit Aviktuqhimajumi Inuinnainnit Arnait Katimajingit, Saturviit Inuinnainnit Arnait Katimajingit Nunavingmi, Aatuvap Inuinnainnit Nutaqqanut Katimavia, unalu Manitoba Inuinnainnit Katimajingit. (2018). *Kaanatami Ihivriurut Nani-jaulimaittuq Tuqtaujullu Nunaqqaqahimajut Arnat Arnaruhillu*. Ottawa, ON: Pauktuutit Inuinnainnit Arnait Kaanatami. Makpigaaq 27. Pitagaujuq talvanga <https://www.pauktuutit.ca/wp-content/uploads/written-submission-final-website.pdf>

⁴ Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. (2016). *Amihuuninnga Itqurnarutaujuq July 1, 2016*. Iqaluit, NU: Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. Pitagaujuq talvanga https://www.gov.nu.ca/sites/default/files/population_estimates_report_july_1_2016.pdf

⁵ Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. (2018). Nunavut Attautimut Amihuuninnga Itqurnarutaujuq Ukiuqaqtunit, Aviktuqhimajunit Nunallaanillu, 2018, July 1-mit. Iqaluit, NU: Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. Pitagaujuq talvanga Retrieved from <https://www.gov.nu.ca/executive-and-intergovernmental-affairs/information/population-data>

-
- ⁶ Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. (2018). Nunavut Attautimut Amihuuningna Itqurnarutaujuq Ukiuqaqtunit, Aviktuqhimajunit Nunallaanillu, 2018, July 1-mit. Iqaluit, NU: Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. Pitagaujuq talvanga <https://www.gov.nu.ca/executive-and-intergovernmental-affairs/information/population-data>
- ⁷ Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. (2016). Amihuuningna Itqurnarutaujuq July 1, 2016. Iqaluit, NU: Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit. Pitagaujuq talvanga https://www.gov.nu.ca/sites/default/files/population_estimates_report_july_1_2016.pdf
- ⁸ Avvakhimajuq amihuuninginnik ukiuqaqtunik pilimaittuq Attautimut amihuuninginnut. Una pingmat ulapiqutinganik piluqtaujuq uumangga Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit.
- ⁹ Tunijaujuq uumangga Inulirijikkut uumunnga 2019-2020 maniliurutimut ukiungani
- ¹⁰ Igluqpainnit, 80 pusanngujuq atuqtaujuq unalu 20 pusanngujuq nanminirijaujut.
- ¹¹ Inugjakpallaarniq imaatut ittuq piqalluanginmat igluunik inungnut ittut talvani iglumi.
- ¹² Niqaillungittut ittu taimaa tamaita inuit, tamainnaqtumik, piqaqtuq niqikhamingnik maningmiklu piqaqtumik, qajangnaittumik, nakuutqamik niqinik niqikhamingnik ihariagijamingnik kituniklu niqikhamingnik qanuriliunginnaqtumik aaniarnaittumiklu inuugiamingni.
- ¹³ NNunavut Niqaillungittut Katimajiingit. (2016). Pitagaujuq talvanga <https://www.nunavutfoodsecurity.ca/Rates>

QANURIT'AAKHAANIK INUULRAMMIIT NUNAVUMMIUT

Tamainnit Nunavut Naunaijaininnga⁶

Uumanna Nunavunmi Havagviat Naunaiqhijit, July 1, 2018, kihimi naunaiqtaugumi.

AMIHUUNINGIT

Amihuuningit Nunavunmit

38,396

Inuinnainnit⁷
84.2%

Inuinnaungittut⁷
15.8%

Ukiuqakut (ukiuqaqtukkut)⁸

0-4: 4,321

5-14: 7,893

15-24: 6,292

25-44: 11,003

45-64: 7,190

65+: 1,480

Amihuuningit,

0-24 ukiuqaqtunute

48%

Qitqani maniliurninngit⁹

\$27,306

Havaaghailliuqtut Naadjuhiit

16.6%

Inuit, ataanit 18nik ukiuqaqtut,
iglumiutaujunit ulaasiqtaqtut⁹

6,438

IGLUKHAAT

Iglut

9,400

Igluqaqtut¹⁰

8,550

Inugiakpallaaqtumik¹¹ igluqaqtut

6,438

NIQAILLIURNIQ^{12 13}

69%

pusantngujuq Inuinnainnit iglunit
Nunavunmi niqailliuqaktut.

Una iglumiutalgit niqaillurninnga nampangit amigaitqijaujuq 8-nit quu-
litqijaujuq Kaanatap nampanganit.

Una quulitqijaujuq nampanga niqailliuqtunit Nunaqaqqaahimajunut
havaaqalluangittut.

INUUJUT TUQUTULLU

Inuujut

866

Biibinnuat tuquttut,
0-2 ukiuqaqtut

21

Tuqujut,
0-20 ukiuqaqtut

37

Pusantngujut inminik pijut,
0-20 ukiuqaqtut

31%

Qanurittaakhaanik inuulrammiit Nunavummiut pihimmaaqtuq...

Pijuq uumangga Ilinniaqtuliqjikkut uumunnga 2019-2020 sikuuqtilugit

AKLINGNAKTUK

- # Nampangit uqaqtaujuq havagvingmit
- # Nampangit uqaqtaujuq kihimi naunaiqtait havagvingmit ihuangittuq
- ? Nampangit tunijaungittuq havagvingmit
- ? Nampangit naunaiqtaungittuq havagvingmit

HAVAGVIK NUTTAKIKIVIK

	ATTAUTIMUT	QIKIQTAALUK	KITIMEOT	KIVALLIQ
Qaffiujuq nutaqqiqiviit	58	36	9	13
Attautimut qaffiujuq inikhat (tamarmik inulik inuitturlu)	1,240	764	219	257
Nutarannuaq	206	132	31	43
Ilihalihaaliqtun	870	468	188	214
Ilihaqtukhat ukiungit	164	164	0	0

ILIHARVIIT

	ATTAUTIMUT	QIKIQTAALUK	KITIMEOT	KIVALLIQ
Qaffiujut iihagtut aktikkulaanga, iliharutikkut	?	?	?	?
Aikuunginnaqtut qaffiujut ¹⁴	64.8%	61.6%	64.8%	69.7%
Iihagtut Inmikkut Ilihainiqmut Ihumaliurutingit unaluuniit Inmikkut Ikajuutaujuq Ihumaliurutaujuq	?	?	?	?
Attautimut qaffiujuq iliharutinginnik iniqtiqtut	262	128	43	91
Qaffiujuq iqhinaqtumik ningaqtumikluuniit ¹⁵	885	453	215	217
Qaffiujuq qilamtuqtaqtumik kiudjutaujuq ihariagijaujuq	7	1	4	2

¹⁴ Pijuq uumangga 2018-2019 sikuuqtilugit

¹⁵ Qanuriliurutaujut uumangga Niqiliqivik 15, 2019, uumanilu Ubluqtuhinia 8, 2020.

Attautimut qaffiujut inuulrammi-
inik ikajuqtaujuq Tukimuaqtiujumit

560

Aviktuqhimajukkut

?

Ukiuqakut

?

Takujaqtuqijut

?

Huuq takuqijut havaktimut

?

Inuulrammiujut piqaqtut
ihariagijamingnik ikajuutikhamik
Tukimuaqtiujumit

70

Hivitujuunik aaniqtiqtaujuq
inuulrammiujut
ikajuqtaujuq
Tukimuaqtiujumit

134

Tuquttut inuulrammiinik
ikajuqtaujuq
Tukimuaqtiujumit

3

Inuulrammiujut munarijaujuq
Tukimuaqtiujumit

397

Aviktuqhimajukkut

?

Ukiuqakut

?

Tadjakaffuk pitqujaujuq

66

Nuutiqtitaujuq

Ilamingnut: **182**

Nunavunmi Munaqtiujukhat
iglumingni: **135**

Nunavunmi nutaqqat
akhaaqtauhimajut
najugavingit: **13**

Nunavunmiungittumi: **67**

Akhaaqtauhimajut
nunavunmi **135**

Inuinnainnit **80-90%**

Akhaaqtauhimajut
najugavingit
nunavunmi

Tiguaqtaunahuat **111**

Havagviliqinirmit
tiguaqtaujuq **2**

Aadlanut tiguaqtaujuq **14**

Ilamingnut tiguaqtaujuq **118**

Inuulrammiujut
inirninguliqmat
munarijahimahiqtut¹⁶ **15**

Inuulrammiujut ikajuqtaujuq
munarijaungittut kihimi
Tukimuaqtiujumit

163

Aviktuqhimajukkut

?

Ukiuqakut

?

Aivikhattut inuulrammiujut

?

Unnungmi inuulrammiujut
hiniktaqtut ilamingnik iqhilirmata
qimaavingmut

4,304

Unnungmi inuulrammiujut,
ukiuqaqtumik, hiniktaqtut
ilamingnik iqhilirmata
qimaavingmut

Ukiuqaqtut (ukiuqaqtukkut)

0-2: **282**

3-5: **836**

6-18: **3,186**

¹⁶ Inuulrammiit 16-nguqtut munarijautillutik Tukimuaqtiujumit

AKLINGNAKTUK

- # Nampangit uqaqtaujuq havagvingmit
- # Nampangit uqaqtaujuq kihimi naunaiqtait havagvingmit ihuangittuq
- ? Nampangit tunijaungittuq havagvingmit
- ? Nampangit naunaiqtaungittuq havagvingmit

AANNIAQTAILINIKKUT

	ATTAUTIMUT	QIKIQTAAALUK	KITIMEOT	KIVALLIQ
Qaffiujut inuulrammiinik ikajuqtaujuq Huuq takuqijut havaktimut	?	?	?	?
Qilamiuqtuqakut tingmitikkut aullaqtitaujut	?	?	?	?
Medevacs	870	?	?	?
Qaffiujut inuulrammiinik ahinut aullaqtitaujut nunavunmiungittumut qanuriliuqtaujujukkanik/ mamihaidjutikhaminik	?	?	?	?
Inuujut nunavunmi	348	?	?	?
Inuujut ahini	?	?	?	?
Hingaijaqtilluni biibinnuaq tuquttut	?	?	?	?
Tuquttut, ukiuqaqtunit	?	?	?	?
Inminik pijut, ukiuqaqtunit	?	?	?	?
Taaktiliqijut	903	765	24	114

Qanurittaakhaanik inuulrammiit Nunavummiut pihimmaaqtuq...
Pijut uumangga Maligaliqijikkut uumunnga 2019-2020 maniliurutimut ukiungani

INUULRAMMIUJUT APIQHUIVINGMI

Inuulrammiit ilaujut
apiqhuivingmi

158

Inuulrammiit itiqtaujut

4

Inuulrammiit itiqtaujut
amihunik

1

Apiqhuqtauniaqtuq

68

Ahinunngaqtitaujuq

0

Inuulrammiujut palihihiliqjuq
imiqmat/aangajaarnaqtunik aturmat¹⁷

109

INIRNIIT IHUINNAQTUT PIJUT INUULRAMMIUJUNUT

Apiqhuqtauniaqtuq ihuinnaqtuq
nutaramut inuulrammiujumulluuniit **420**

Itiqtitaujuq ihuinnaaqmat ukununnga
nutaramut inuulrammiujumulluuniit **?**

Apiqhuqtauniaqtut apiqhuqtautinnagu
pijut nutaramut inuulrammiujumulluuniit **?**

Atiliuhimajut nuliarnikkut
pijut nunavunmi¹⁸ **625**

Qanurittuq apiqhuqtauninga, pijut
nutaramut inuulrammiujumulluuniit,
apiqhuqtauvingmi **?**

Nutaramut
inuulrammiujumulluuniit
nuliarnikkut pijut nunavunmi **438**

ILAGIIT NINGARNIQ

Aippariiklut ningarniq
apiqhuqtauniaqtut itiqtaulunilu¹⁹ **477**

Qanurittuq Aaniqtitaujuq Ikajuqtaujuq

Nuliaqhutik nanguttijut **20**

Inuulrammiujut ikajuqtaujut
ukunuuna Aaniqtitaujut Ikajuutinik **42**

Ningaqtaujuq **4**

Tuqunnahuaqhugu **2**

Nutaramik ihuinaarutinahuaq **2**

Akhaluutikkuuqtiluni aaniqtitaujuq **1**

¹⁷ Inuulrammiujut palihiqijut itiqtauvingmi ittut imingaiqhijjuq, munarilimainnamik inminik imingangmata, qimaavikhainmallu uumunnga inuulrammiit ittukhaq talvani inirniq munarigiami nutaramik.

¹⁸ Titiraqhimajumi Ihuinaaqtut Naunaitkutinganit ilangit nuliarnirmut ihariagijut ihariagijaujuq atiliurniq Kanadamiup Nuliarnirmut Pijut Atiliurniq, piliuhimajuuq uumangga Nuliarnirmut Pijut Naunaitkutaq Atiliurnirmut Maligaa (SOIRA) uumangga 2004. 2011mi, apiqhuqtaujumi tupilaujat piqangittut qajagininnaga pitquipluni ihuinaaqtuq atiliuqtukhaq uumani Nuliarnirmut Pijut ukunangga ihuinaaqtut. Taimaa inmik itiqtaujuq ihuinaarutimik pijut uumangga SOIRA, atiliuqtukhat nuliarnirmut pijut: kahagaqtuq inuulrammingmik; kahagaquijuuq; nuliaquijuuq; nuliaqtaunig ilaminit; nuliarniq qin'mimik (pipkaidjutijuuq katimajiinik, tahamaniitillugu nutaraq nutararmilluuniit); nutaraq uhin'ngajumik piksaluqtuq (piksaluqtuq, pihimajuuq piksanik, tuniqhaijurluuniit); angajuqaat munaqtuluuniit pijut nuliarnirmik; tautuktupkaijuq uhingajummik, nuliarnirmut pijut, nuliarnirmut pijut kiudjutautimik, iqhitaqtuq pingahuujumut ilaujumut aaniqtitauqiaqturluuniit; hivitujumik nuliarnirmut pijut; pinahuaqtuq ihuinaaruaqtumik uumangga hamna qaangani ihuinaarutinik. Aadlamut Nuliarnirmut Pijut, Ihuinaaqtumut Apiqhuqtijuuq piinarialik Apiqhuqtaujumi pitquijuuq atiliurnirmik. Ihuinaaqtumut Apiqhuqtijuuq uuktuutimik piinarialik ihumagigumi ihuinaaqtuq, pingittuq SOIRA ihariagijaujuq ihuinaarut, pipkaidjutijuuq piqaaqtuq qajangnautimik inungnut. Ihumagijamingnik Tupilaujuq ihumaliuriami atiliurniq ihariagijaujut.

¹⁹ Una ilaliutijuuq nuliarniqmut pijut, hivitujumik ningaqtaujuq, ningaqtaujuq, ningaqtaujuq kijuaqtuutimik, kijuaqtuutiqatqumik anittailijuuq, hiqquunmik iqhitaqtijuuq.

HAVAGVIPTINGNUT

Nutaqqanut Inulramirnnullu Uqaqtikhaanik (Uqaqtinga) inmikkut havaktiujuq uqaqtuq Maligaliurvingmut Nunavunmit (Maligaliurvik) inungnullu.

Pitqujautinga uumannga Nutaqqanut Inulramirnnullu Uqaqtikhaanik Havagvik (RCYO) naunairluni maligakhaq, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutinik iliuraqhimajuq Nunavut Kavamanganit (GN) havagviujut unalu tikkuaqtaujuq ajuittiaqtut²⁰ (havagviujut) tunijuq ihuaqtumik, ihuaqtumik, nakuujumiklu qanurittaakhaanik pijuq ihariagininnga ikajuqtuqlu pilaarutinginnik inuulrammiinit Nunavummiut, ilangillu, ihariagijainnut. Kinaliqaak ihuiguutiqarumi havagviup ikajuutininnaganik, ikajuqtaulimaitkumiluuniit inuulrammiimik unalu/unaluuniit ilaminik, uqainnariaqtaata havagviptingnut ihivriuqtaugiami. Tamaita naunaitkutaq uqaqtaujuq havagviptingnut hiamitiqtaulimaittuq uqaqtaunginnarialik atinik uqaqhimaittumik.

TIKINNAHUAQTAVUT

Inmikkuuqtugut nutaqqanut inuulrammiillu ikajuutikhaq havagvik naunaiqtaata GN-kut ikajuqtait hapummiutijauillu pilaarutinginnik quviagijamingnik inuulrammiinit Nunavummiut.

TAUTUKTUUJAQTAVUT

Tamaita nutaqqat inuulrammiillu Nunavunmi ilihimajait pittaarninngit, ilumuuhugit kinaujaakhaanik, ikajuqtaujumiklu pijut pipkaidjutaujullu uqariamingnik qanuqtut ihumagijamingnik hunavalungnik ajuqhatipkaijamingnik.

PITQUJAVUT

Pitqujavut pipkaidjutigijaatigut havagiami pitqutigiquplugit nutaqqat inuulrammiillu tamaita hapkuat pigumik:

- ✳ Inuulrammiit ajuqhaqtitaujuq ukiuqangitkumi 19-mik. Piqaqtuq mikiumik ilaliutingittuq havaktitaatigut inuulrammiujunut ukiuqauqtut avatqumajumik 19-nit. Una uuktuutigillaklugu, ilaugumik kavamanganik 19-nguqtinnagu;

- ✳ Hagviujut ilaujut; unalu
- ✳ Pilaarutinginnik nutaraq, naunaiqhimajuq uumani United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat, pijaungittut.*

Pitqujavut hapkuninnga pittailijut:

- ✳ Havagiami ajuqhautimik ilauqataunirmut, ukunatitut taimaa inuulrammiujuq naalangitkumi angajuqqaaminut;
- ✳ Ihivriuqluni nutaramik pimmarluktitaujuq hugijauhuiqtaugumiluuniit; unaluuniit
- ✳ Havakluni ihuigijaujunik havagviujunit nanminiqauqtunilluuniit timiqutigijaujut. Una uuktuutigillaklugu, taimaa inuulrammiujuq pingitkumi ihuaqtumik akiliuhiakhaq atan'ngujaminut.

KITUT NAUNAIQTITAATIGUT HAVAAKPUT

Havaavut naunaiqtitaujuq uumannga *Nutaqqanut Inulramirnnullu Uqaqtikhaanik Maliganga* (RCYA), United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*, Inuinnainnit inungnut ilumuurutingit (ISV), nipinga nutaraq, unalu Kaanatami Ikajuutikhaq Maliktakhangit piliuqhimajuq uumannga Kaanatami Katimajingit Nutaramut Inuulrammiillu Ikajuqtingit (CCCYA).

NUTAQQANUT INULRAMIRNNULLU UQAQTIKHAANIK MALIGAQ

Pitqujavut ilaliutijuq hapkuat ihuaqtut havaangit naunaiqhimajuq RCYA-mi:

- ✳ Naunairlugu pilaarutinginnik quviagijangillu nutaqqanik inuulrammiillu, inminik atauttimullu, hapummiutijaujut hivumuuqtitaujullu;
- ✳ Naunairlugu havagviujut tuhaajut ihumagijauillu qanuqtut ihumagijamingnik nutaqqanik inuulrammiillu ajuqhautinginnik ajuqhatipkaijainnit;
- ✳ Naunairlugu nutaqqat inuulrammiillu piinariaqtaait havagviujut ikajuutinik unalu havagviujut ihumagijait

²⁰ Tikuaqtauhimajut atangujat titiraqhimajut ataani Naunaitkutaani Ami haffumani RCYAkut.

ihumaaluutigijanginnik qanuqtullu ihumagijanginnik uuminnga tahapkuat ikajuutinik;

- ✳ Ikajurlugit nutaqqat, inuulrammiit, ilangillu uqaqatigilugit havagviujut inungnillu ikajuqtut, ihuaqhgiami kangiqhininnga inmingmut;
- ✳ Naunaipkarlugit inuit uuminnga pilaarutinginnik quviagijangillu nutaqqanik inuulrammiillu, havaangillu unalu munarjakhangit uumannga RCYO; unalu
- ✳ Tuniluni ikajuutikhamik unalu pitqujanginnik havagviujunut qanuqtut piliuriami maliktakhat, maliktakhangit, pinahuarutit, unalu ikajuutinik nakuutqijaujuq nutaqqanut inuulrammiillu Nunavunmi.

UNITED NATIONS KATIMAJIIT PILARUTAINUT NUTAQQAT

United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat* nunarjuaptingni tamainni inungnut pilaarutinginnik angirutingit, naunaiqtaa tamaita uumannga pilaarutinginnik inuulrammiujut piqaqtaminik, unalu havaangit kavamangit piqaqtut hapkununnga pilaarutinginnik.

Nutaraq pilaarutinginnik hunavaluit tamaita inuulrammiujut piqaqtukhaq, piinarilaqihimajukhaq nakuujumik imaq imiqtakhaanik nakuutqiamiklu niqinik, hunavalungnikluuniit pitaaqtaminik, iliharumajut piluni maliktakhangit uqauhiminik. Piinarilaqihimaluni hapkuat hunavaluit ikajuqtait nutaqqat, inuulrammiit, ilangillu nakuutqiamik pigiamingni inuuhinirmini, ikajuqtait angiklijumiriamingni piliuriami pitaaqtumik munarjumiklu inungnik ikajuqtait inmingnik, ilamingnik, nunagijaminiklu.

Tamaita inuulrammiujut piqaqtut hapkuat pilaarutinginnik humaangittuq kinaujaakhaanik, humi nunalik, hulijut angajuqqaangit, kitunik uqauhiqaqtuq, humut angaadjuliaqtuq, angutaugumi arnaugumiluuniit, huna pitquhinga, timimitigut aaniaqarumi, maninnagumi maniitkumuluniit. Kitut nutaraq ihuittumik pijakhaungittuq humaangittuq huuq, uqaqtaungmat llanga 2 uumannga United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*.

Piittuq inmikkut pilaarutinga akhuurutaulluqhimagittuq aadlanit ilaanilu atauhiq pilaarutinga pingitkumi, atuqtaunginnaqtuq qaffiujut aadlat pingitkumik.

Taimaa Kaanata sainirmagu una United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat* avatqumaliqtuq 30-nik ukiunik, Kaanata uqariiktuq naunairlugu tamaita inuulrammiujut ilangillu tamainni nunarjuaptingni, Nunavunmilu, piqarniaqtuq piinarilaqihimaluni tamaita uumannga pilaarutinginnik naunaiqhimajuq uumani United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*.

INUIT INUUHIINUT IKPINGNAUTIT

Maligatigut ihariagijaujuq havaanga uumannga Uqaqtijuuq naunaiqtitaujukhaq aadjikutaanik 8-ngujut Inuinnainnit inungnut ilumuurutingit (ISV) naunaiqtitait havagviujut. Hapkuat maliktakhat pijut uumannga *Inuinnainnit Qaujimajatuqangit* tikinnahurutinga ilaliutijuuq qangaraalungnitanit Inuinnainnit ilihimaninnga nutaamut, ubluq tamaat atuinnaqtaptingnut. Naunaitkutaq 1 uqaqtaa aadjikutaanik maliktakhat ISV-mi uumanilu United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*.

Inirniit tunivaktullu ikajuutauqpiqatumik ilihimajanganik unalu takujaminiklu pijuuq atuqpaktaminik. Ilaliutigiami una ilihimaniq ikajuutikhaptingnut, havaktugut Inirniit ikajuqtijut tamainnit nunavunmit. Uumani ukiumi havakhimaaqtugut ukununnga Meeka Arnakaq Pangnirtuurmit, Helen Iguptak Kangirlinirmi, Lucj Makkigak Kangirlinirmi, unalu Regilee Ootook Mittimatalingmi. Ilitariumajavut qujagiumajavullu Regilee uumunnga naunaipkaininnga tunijuuq havagvingmut havaanganiittumik, iniqtiqtuq uumani ukiumi. Quanaqqutit, Regilee!

Uumani ukiumi, utiffaaqtugut inungnut tunigiaptingni niriurutingit Inirniit ikajuqtijunut, Qikiqtaalungmilluq Kitingmeonmilu. Tamna havaaq pipkaidjutijuuq qaffiujut akhuraaluk pimmariktaujut niruaqtaunahuat, tikkuarutininik qanuraaluktullu havaarijakhait iniqtirniaqtuq nutaami maniliurutingit ukiungani.

NIPINGA NUTARAQ

Nipinga nutaraq inuulrammiujup qanuqtut ihumagijanga. Tamaita inuulrammiujut pilaarutiqaqtuq uqariamingnik qanuqtut ihumagijamingnik. Inirniit, ukuullat kavamanga ihumaliuqtijuuq, tuhaajakharaluanga ihumaliurugulu inuulrammiujup qanuqtut ihumagijanginnik ihumaliuliraikpat pitqutigiqplugu.

Ilaliutigiami nipinga nutaraq havaamut ilaliutingittumik tamna qanuqtut ihumagijanginnik ilauniqlu uumannga inuulrammiujup angajuqqaangit munaqtijulluuniit, uuminnga pijuuq ilaliutigiami inuulrammiujuuq qanuqtut ihumagijanginnik ihumaliurninnganut piliuqtajuuq inmingnik. Una taimaatut pingittuq inuulrammiujuuq piliuriami ihumaliurutinga, kihimi ikajuqtaa ihumaliurutinga piliuqtajuuq qajagijaujuq uumannga nakuutqiamik piumajanganik uumannga inuulrammiujuuq(t) ilaujut. Ilaliutiplugu inuulrammiujuuq ihumaliurninnganut pijuuq ajuqhariamingnik uuminnga munarjukhaq ihumaliurnirmut, unalu inuulrammiujuuq pihimajaujuq kiuttaarnirmik qanuriliurutinginnik unalu munarjakhangit pilaarutinginnik pihimajunut.

Tamangnik inuit pilaarutiqaqtut. Tamna pilaarutinginnik atauhirmik inungnut nakuujumik pingitaa pilaarutinginnik aadlanik inungmik. Nutaqqat inuulrammiillu hakuittuujut

NAUNAITKUTAQ 1: Naunaijaqtuq Ilumuuringit Inuinnainnit inungnut ilumuuringit (ISV)-mi unalu United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*

INUINNAINNIT INUNGNUT ILUMUURINGIT (ISV)

United Nations *Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat*

Ajiiqatigiinniq ihumaliurnirmut ikajuutaujut unipkaaqtigiingnikkut angiqhimagiingnikkullu.

Ilanga 12: Inuulrammiujut pilaarutiqaqtuq tunigiamingnik qanuqtut ihumagijanginnik unalu inirniit naalaktukhat iqhimaittumik pilugulu.

Pijitsirniq mikhaaguuqtuq ikajuqtuunirmik niqikhaqaqtittinirmiklu ilagiingnik nunallaarmiuniklu. Uuminnga pijuuq hivuliqtuuniq ukunuuna pijait aadlanut inungnut. Uuminnga pijuuq ikajurlugit aadlat uuminnga nakuutqiamut pigiami.

Ilanga 3: Tamaita inirniit qanuriliuqtukhaugaluat nakuutqijaujuq inuulrammiujunut. Taimaa inirniit ihumaliuqtut, ihumagijukhaugaluq qanuqtut ihumaliuqtangit ajuqhaqtikainiaqtaa inuulrammiujut.

Ilanga 4: Kavamanga piqaqtuq munarinirmik piliuriami ilaa pilaarutinginnik inuulrammiinik hapummiutijaujut. Ikajuqtukhat ilangit hapummiutigijakhaa pilaarutinginnik inuulrammiinik piliurluni avatinganik talvani inuulrammiujut angiklijuumiriami tikigiamingni pittaarninnga.

Ilanga 26: Inuulrammiujut pilaarutiqaqtuq ikajuqtukhaq kavamatkunnit piqalluangitkumi ihariagigumikluuniit.

Pilimmaksarniq/Pijariuqsarniq ajuiqhainirmik ajuitiarnirmiklu nutaanik ilihimajakhanik tautukhutik, uqautjplutik, ajuiqhaiplutik, uktuqattaqhutiklu.

Ilanga 12: Inuulrammiujut pilaarutiqaqtuq tunigiamingnik qanuqtut ihumagijanginnik unalu inirniit naalaktukhat iqhimaittumik pilugulu.

Ilanga 29: Inuulrammiujup ilihaidjutinga ikajuqtakharaluangit aturluni piliuriamilu ajuitaminik pittaqaqtamingniklu. Ikajuqtakharaluangit ajuiriamingni inuugiamingni nakuujumik, hapummiutilugu avatinga, pimmariktumiklu pijukhaq aadlanut inungnut.

Ilanga 30: Inuulrammiujut pilaarutiqaqtuq ajuiqhariami nanminirijait pitquhingit, uqauhingit, angaadjuvingalu. Ikittut nuatqatigiit nunaqaqqaahimajullu katimaqatigiit munaqtaujukhat pilaarutingnit hapkuninnga.

Tunnganarniq ilittuqhitiujuq havaakhainik angmauanirmik, tunngahuktittinirmik, ilaupkaivakhutik ihuatqijakkut ilagiittiarahuarnirmik.

Ilanga 2: Tamaita inuulrammiujut piqaqtuq hapkuat pilaarutinginnik, humaangittuq kinaujaakhaanik, humi nunaqaqtut, hullijut angajuqqaangit, kitunik uqauhunik uqaqtut, humut angaadjuviaqtut, angutaugumi arnaugumiluuniit, hunaumkat pitquhingit, timimitigut ajuqhautiqarumik, maninnaqarumik maniitkumikluuniit. Inuulrammiujuq ihuittumik pijakhaungittut.

ihariagijut inirninik ikajuriamingnik. Ajurnarniaqtuq ilangit inirniit pimmariktumik pigiami pilaarutinginnik inuulrammiinik ihumaliraangata inminik pimmariktumik pijaungittut nanminirijaujut uuminnga pilaarutinginnik.²¹ Inirniujunik, ikajuriami inuulrappingnut piqaqtut nakuutqiamik inuuhirmik munarijakhavut.

KAANATAMI IKAJUUTIKHAQ MALIKTAKHAT

Kaanatami Ikajuutikhaq Maliktakhat, piliuqtuq uumannga CCCYA, tunijuuq tunngavikhamik ikajuutikharmut havaaq naunairiami aadjikutaringa nutaraq ikajuutikhaq tamainnut Kaanatami. Tunijullu tunngavinga kiuttaarnirmik, qanuriliurniq havaktunut ajuiqhaidjutikhaq, taimaalu naunaijariaptingni ikajuutivut.

²¹ UNICEF unalu Hapummiutilugit Nutaqqat. (2011). Tamaita Nutaraup Pilaarutingit Tuhaqtaujukhaq. London, UK: Hapummiutilugit Nutaqqat UK, Hapummiutilugit Nutaqqat, unalu UNICEF. Pitagaujuq talvanga <https://resourcecentre.savethechildren.net/node/5259/pdf/5259.pdf>

NAUNAIPKARNIQ HULILUKAARUTIPTINGNUT

RCYO tadjá havaktut pingahuujuni aadlatqiingujunik pinahuarutiniq unalu Inmikkut Ikajuutikhaq, Atauttimut Ikajuutikhaq, unalu Uqaqatigiingniq unalu Inungnut Ilihimaníq. Hitamavut pinahuarutinga, Ihivriurutit Hivitujunik Aaniqtunik tuqtkumiluuniit, aulapkaininnganik taimaa titiraqhimaninnga uumannga Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maliganga (RCYA) atuliqtitaungittuq huli.

INMIKKUT IKAJUUTIKHAQ

Kinaliqaak ihuiguutiqarumi havagviup havaanginnik ikajuqtaulimaitkumiluuniit, uumunnga inuulrammiujuq unalu/unaluuniit ilamingnik, uqainnarialik havagvikput ihivriuqtaujuukhaq. Hapkuat ihuiguutigijaujut ilihimajaujuq taimma inmikkut ikajuutikhaq havaakhat.

Tamarmik inmikkut ikajuutikhaq havaakhat aadlaittuq ihuaqhijavullu kiudjutivut ihuaqhigiami tamainnut qanurittaakhaanut. Inmikkut ikajuutikhaq havaangit ihariagijuuq aadlatqiinik qanurittut ikajuutinik havaktiptingnit, pipkaidjutijuuq aadlatqiinik qanuraaluktut ikaarnimik aadlangajunut ajuqhautimik ihuaqhijakhat. Ihuaqhijavut inmikkut ikajuutikhaq havaakhat taimaa ajurnaittuq ajurnarumiluuniit.

Tamna inmikkut ikajuutikhaq havaanga ilaupkaijuq pingahunik pijakhanganik: pijait havaakhaq, ihivriurniq unalu ajuqhautimik ihuaqhainiq, qanurittaakhaanik talvanngalu pijakhaq, titiraqhimajumi Piksangani 1.

AKLINGNAKTUK

Inuulrammiit unalu/unaluuniit ilangit

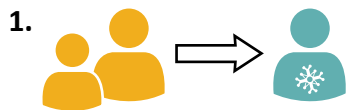
RCYO havaktingit

Ikajuqtijuq(t)

PIKSANGA 1: Inmikkut Ikajuutikhaq Havaakhaq

Pijakhangit Havaakhangillu

Kinaliqaak uqaqatigigumitku havagvikput ihuiguutiqaqtuq havagviup havaanganik ikajuqtaulimaitkumiluuniit. Itiqtipkaijunik Ajuittiaqtuq titiraqpagaik naunaitkutaq unalu ihumaliuqtuq taimaa ihuiguutigijangit pigumi pitqujaptingnut, takulugu makpiraangani 10.

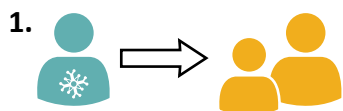

Pigumi pitqujautimut, una inmikkut ikajuutikhaq havaanga angmaqtajuq, tunijaujuq atauhirmut pingahuutivut Nutaranik Ikajuqtijuq, ihivriutajuq unalu ajuqhautimik ihuaqhaidjutinga pilihaaliqtuq.

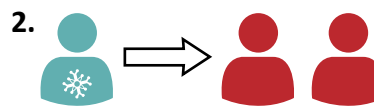
3. Pingitkumi pitqujautimnut, tamna inmikkut ikajuqtaujuq kinamut hilataani havagvingmit ikajuqtakhamingnik. Tamna inuk qiniqhiagumi naunaitkutaq havaamut, nutaraq pilaarutinginnik, havagviujuqluuniit ikajuutinik unalu pinahuarutit inuulrammiujunutt, Itiqtipkaijunik Ajuittiaqtuq tunijuq akhuurutajuq naunaitkutaq takupkarluguluuniit inungmut kinamut ikajuqtaaqtamingnik.
- Kinaliqaak aadlamut takujuqugumi hilataanut havagvikput, tamna Itiqtipkaijunik Ajuittiaqtuq talvannga piniaqtuq piliuriami ikajurluni/kiuluni pijaujut. Hapkuat Naunaitkutavut Tutquumavikput.

Ihivriurniq unalu Ajuqhautimik Ihuaqhainiqhainiq

Pittaarumi, tamna Nutaranik Ikajuqtijuq uqaqatiginiaqtaa inuulrammiujuq unalu/unaluuniit ilamingnik naunairiami qanurittaakhaanik uumangga qanurittaakhaanik unalu ihumaliuqtuq talvani nutaraq pilaarutinginnik ikajuqtaungittuq uumangga havagviujut.

Nutaranik Ikajuqtijuq talvannga uqaqatiginiaqtuq ikajuqtijumut ilaujut unalu ihivriurutit akhuurutajuq titiqat naunairiami itquumajanginnik.

Nutaranik Ikajuqtijuq talvannga havaktut ihuaqhigiami ajuqhautimik atauhijumik malruungnik ihuaqhaidjutiqaqtumik:

3a. Ajurnaittuq Ikajuutikhaq

Nutaranik Ikajuqtijuq ikajuinnarialik hivulliqpaami hivajaqtukhaq inungnillu ikajuqtunut, ihariagijajumik kimut takujaqtuqtukhaq, unalu/unaluuniit tunijuq inminik-ikajuutikhaq ikajuqtuq uumunnga inuulrammiujuq unalu/unaluuniit ilamingnik.

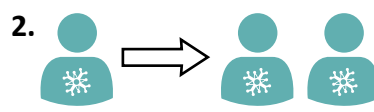
3b. Tamaat Ikajuutikhaq

Taimaa ajurnaittuq ikajuutikhaq piqalluangitkumi ihuaqhigiami ihuigijaujuq, tamaat ikajuutikhaq pipkaidjutajuq. Hapkuat havaakhat ihariaginiaqtuq katimalutik uumunnga inuulrammiujuq unalu/unaluuniit ilamingnik, katimalutik ikajuqtijunut, ilauluni/ihuaqhaqluni havaakhat katimaniq, inmingnik-ikajuutikhaq ikajuqtauniq, uqaqatigiiklutik atauhijumut Iniririit Ikajuqtijut, angiklijuumiqtuq ajuqhautingit havagvingmi, unalu/unaluuniit paqittuq aadlamik nutaamik ikajuutajumik ihuaqhigiami ajuqhautimik.

Ihuaqhaidjutinga Talvanngalu Pijakhat

Nutaranik Ikajuqtijuq talvannga pijakhaq uumunnga inuulrammiujuq unalu/unaluuniit ilamingnik ikajuqtijunullu piliuriami angiqtauhimajuq ihuaqharumik iniqtirumitkut qanurittakhaaniklu nakuukpat.

Pittaarumi, Nutaranik Ikajuqtijuq naunaipkarniaqtaa Atauttimut Ikajuutikhaq havaktivut piqaqtuq atauttimut ihumaaluutigijaujut. Takulugu Atauttimut Ikajuutikhaq titiraqhimaniinnga, makpiraangani 18.

INMIKKUT IKAJUUTIKHAQ HULILUKAARUTIKHAT UUMUNNGA 2019-2020

Uumani ukiumi, titiqqanik ihivriugtavut 49-nik umikhumajunik inmiikkut ikajuutikhaq havaakhat iniqtiqtaujut. Una naunaitkutaq ihivriugtauniaqtut aippaani maniliurutimut ukiungani atuqtaujullu naunaipkariami inmiikkut ikajuutikhaq naunaijainiq nutaanguqtiriniq ukununnga RCYO Maligaq Qanurittaakhaaniklu Maliktakhaq.

Uumunngalu tunigiami ikajuutikhaq ikajuutinik ikajuqtaptingnut, uumani ukiumi iniqtavut 53 naunaitkutaq titiqqat apiqhuutaujut unaluuniit apirijait naunaitkutaq havaanut, nutaraq pilaarutinginnik, havagvikluuniit ikajuutinik unalu pinahuarutit inuulrammiujunut.

NAUNAITKUTAQ 2: Nappanganik Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaktaujut Umikhimajullu Una Maniliurutimut Ukiungani

Ataattimut inmiikkut ikajuutikhaq havaakhat havaktaujut	147
Havaakhaqhimmaaqtuq aippaanganit	49
Nutaaq Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaakhat	98
Ajurnaittuq Ikajuutikhaq Havaakhat	40
Tamaat Ikajuutikhaq Havaakhat	58
Ataattimut inmiikkut ikajuutikhaq havaakhat umikhimajut	93
Huuq umikhimajut	
Ihuaqhaqtaujuq	77
Tamaita ikajuutikhaq qanuriliurutingit nutqaqtaujut	9
Uqaqatigilimaitavut ikajuqtaptingnik	5
Qin'ngijuuq ikajuutikhaq ikajuutinik	2

NAUNAITKUTAQ 3: Nutaaq Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaakhat Angmaqtut, Aviktuqhimanikkut

Ataattimut nutaaq Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaakhat	98
Iqaluit	35
Kivalliq	29
Qikiqtaaluk	17
Kitikmeot	8
Ahianitavikturnianit	9

NAUNAITKUTAQ 4: Nutaaq Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaakhat Ukuninnga Havagviujut Ilaujut

	Qaffiujuuq havaakhat	Pusantngujut tamainnit nutaat havaakhat*
Inulirijikkut	65	66%
Munaqhiliqijikkut	27	28%
Ilinniaqtulijikkut	27	28%
Maligaliqijikkut	2	2%
Nunallaarni Ilihaqtulijijit Katimajit	5	
Nunavunmi Iglulijirjuakkut	3	3%
Laisiqaqtuq Nutaqqiqiviit	1	1%

* Ataattimut pusantngujuts qangiutiut 100 pusantngujuq unalu ataattimut havaakhat qaangiutiut 98 pijuuq 25 havaakhat ilaujuq amihut atauhinangittumit havagvik.

NAUNAITKUTAQ 5: Uqauhinga Havaamut Nutaamut Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaakhat

Qablunaatitut	95
Inuktitut	2
Uiviititut	1
Inuinnaqtun	0

NAUNAITKUTAQ 6: Inuk Piliuqtut Nutaamik Inmiikkut Ikajuutikhaq Havaat Naunaipkaqtautiptingnut

Ikajuqtiujut	54%
Angajuqaat/ilangit	29%
Inuulrammiujuq	6%
Aadlat (ukunatitut. RCYO havauhikhaq, inuit)	6%
Tigujaujunik angajuqqaangujut	5%

NAUNAITKUTAQ 7: Pitqujanginnik Piliuqtaujuq Qaffiniklu Iliuraqtaujuq Nutaamut Inmikkut Ikajuutikhaq Havaaq*

	Ilinniaqtulijikkut		Maligaliqijikkut		Nunavunmi Iglulijirjuakkut
	Inulirijikkut	Munaqhiliqijitkut			
Atauttimut inmikkut ikajuutikhaq havaakhat	65	27	27	2	3
Maliklugu havagviujut maligangit, maliktakhangit, unalu/unaluuniit maliktakhat	50	15	12	1	
Ihuaqhaqlugit ikajuutikhamut munariniq, havagviujunit ukunanillu havagviujut	44	19	13	2	
Tunijuq piqaqtuq ihumaliurut ikajuqtuqlu inuulrammiujunut	39	16	15	1	
Ihivriurlugit ihumagijaujuq inuulrammiujuq aaniqtailijakhaq	21				
Tunijuq ihuaqtuq ikajuutikhaq inuulrammiujunut ajurnaqtumik aaniarutimut ihariagijamingnik			5		
Iliuraqlugu iliharvingmi ikajuutikhanik		20			
Ihuaqhaqlugit qanurittaakhaanik inuit iglungit pilaqtijut aaniaqtailininnganut inuulrammiinik iglugijait					2

*Atauttimut havaakhat qaangiutijuq 98 pijuq 25 havaakhat ilaujuq amihut atauhiinangittumit havagvik.

ATTAUTIMUT IKAJUUTIKHAQ

Taimaa amigaittut inuulrammiujut unalu/unaluuniit ilangit piqarumi aadjikutaanik ajuqhautimik naunaijariami havagviup ikajuutikhamut, pilimaitkumiluuniit ikajuutikhamut, ihumagijavut kitut ihumaaluutingit havagvingmi ajuqhautipkaijaa. Taimaa ajuqhautimik piqaqtuq piffaariami pilaqutiluni aadlat inuulrammiit Nunavummiut ihuaqhingitpat, ilitarijavut ajuqhautimik atauttimut ihumaaluutigijajumik. Atauttimut ihumaaluutigijajut ihariagijut Atauttimut Ikajuutikhaq pipkaidjutigijuuq pitqujanginnik munarigiami havagviujut piniraqhugit aadlangurninngit maligakhanut, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutunik ihuaqhigiami hivulliqaami ihumaaluutingit.

Tamainnut atauttimut ihumaaluutigijajuuq, hivuliqtuujuq havagvik ilitarijajuuq munarijukhaq ihuaqhigiami ihumaaluutigijajuuq. Kihimi, ilangit uumannga ihumaaluutigijajut ihariagijut amihunik havagviujut havaqatigiigiamik ihuaqhigiami ihumaaluutigijajuuq tamaat.

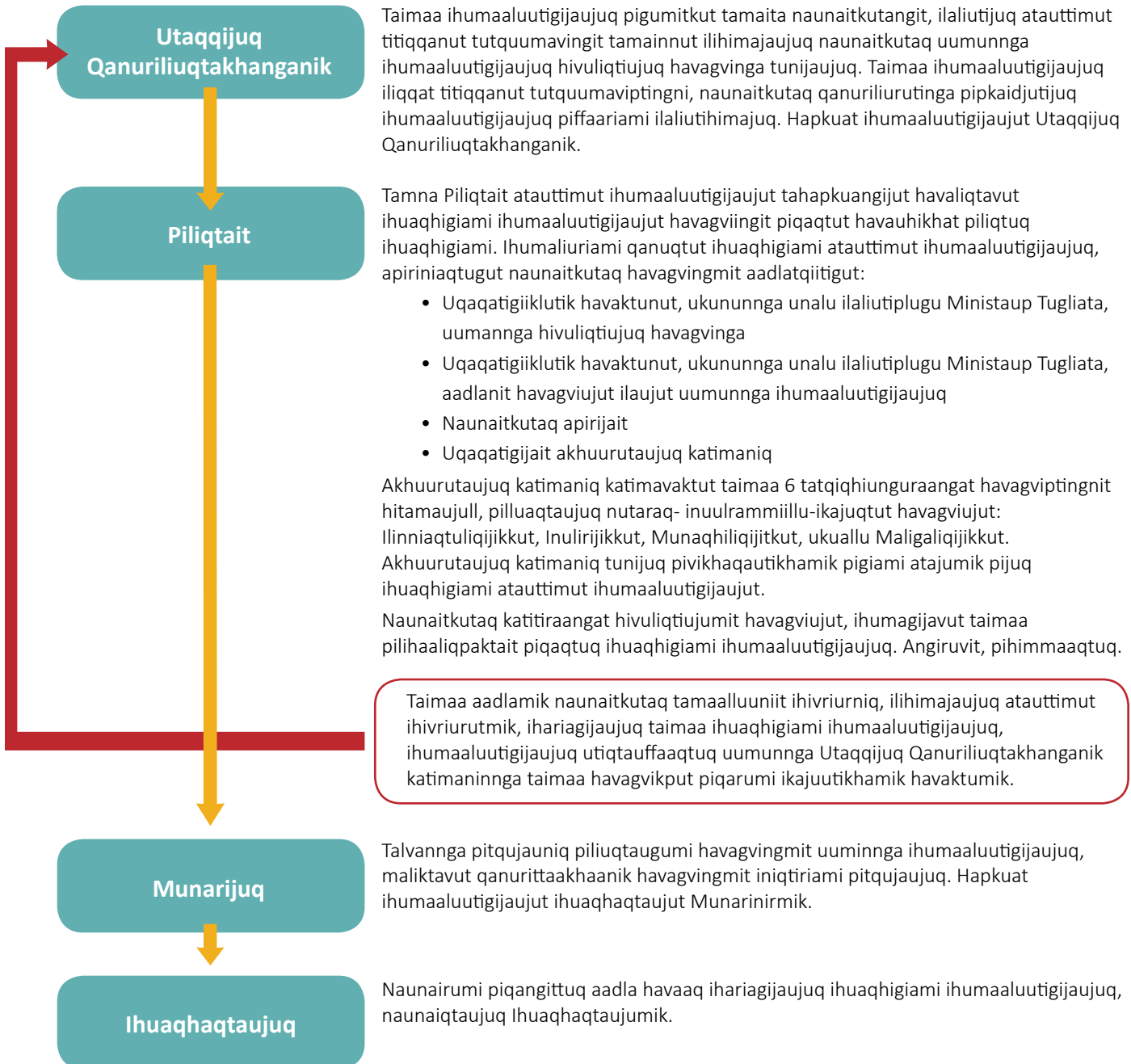
Atauttimut ihumaaluutigijajut naunaipkaqtitaatigut amihukkut, unalu: ukunuuna inmikkut ikajuutikhaq naunaijainiq, inuulrammiujunit ilangillu, inungnillu, Maligaliuqtinillu Maligarvingmit, Inuulrammiit Aatuvap Maligaliurvjuanganit, havagviujut, unipkaatigullu aadlanut uqaqtaujut.

Attautimut titiqqanik tutquumavikput atauhirmik ukiumik katitqihimaliqtuq tamainnit atauttimut ihumaaluutigijajut ilitarijajuuq uumannga tunijajuuq RCYO-tkut havaktakhaanik.

PIKSANGA 2: Havaarilugu Ihuaqhigiami Atauttimut Ihumaaluutigijaujut

Pittaarumi atauttimut ihumaaluutigijaujuq naunaipkaqtitaatigit, ihivriurtaujuq uumanna atauttimut ikajuutikhaq havaktingit ihumaliuqtakhait pigumitku tamaita uumanna hapkuninnga naunaitkutat:

- Havgiujut ilaujut?
- Tamna ihumaaluutigijaujuq piqaqqa piffaarumi pilaqutiluni aadlat inuulrammiit Nunavummiut ihuaqhijaungitpat?
- Ihuaqhigumi ihumaaluutigijaujuq nakuutqiamik piniaqqa ihariagininnga ikajuqtuqlu pilaarutinginnik inuulrammiinik?

Qakugu piittumik havaanganik ihuaqhigiami atauttimut ihumaaluutigijaujuq, tamna Uqaqtikhaq tikkuanginnarialik uqariame inungnut uuminnga ihumaaluutigijaujuq, havagviujut havaanga pigiami pitqutigijaptingnik, unaluuniit ihuaqhaidjutinga inmikkut.

ATAUTTIMUT IKAJUUTIKHAQ HULILUKAARUTIKHAT UUMUNNGA 2019-2020

Uumani ukiumi, ihivriugtavut atauttimut titiqqanut tutquumavikput. Talvuuna, aadlangurninngit piliurniaqtavut RCYO-tkunnut Maliganga unalu Qanuriliurutikhaqlu Maliktakhaq atauttimut ihumaaluutigijaujut naunaiqtaujuq Ihuaqhaqtaujumi, Munarijuq, Piliqtait, unalu Utaqqijuq Qanuriliuqtakhanganik.

NAUNAITKUTAQ 8: Naunaiqtaujuq Atauttimut Ihumaaluutigijaujut Hivuliqtijunit Havagviujut

	Ihuaqhaqtaujuc	Munarijuq	Piliqtait	Utaqqijuq Qanuriliuqtakhanganik	TAMAITA
Inulirijikkut	2		9	8	19
Munaqhiliqijitkut	3	7	7		17
Ilinniaqtulijitkut	1	4	5	4	14
Maligaliqijitkut	2		4	1	7
Amihunik havagviujut ilaujut		1	3	3	7
Kiinajaliqijitkut			2		2
Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut		1			1
Maligaliqijit Ikajuqtit Katimajit			1		1
Nunavunmi Iglulijirjuakkut				1	1
TAMAITA	8	13	31	17	69

IHUAQHAQHIMAJUQ ATAUTTIMUT IHUMAALUUTIGIJAUJUT

NAUNAITKUTAQ 9: Ihuaqhaqhimajuq Atauttimut Ihumaaluutigijaujut

	Aadlanguqtuq maligamut	Aadlanguqtuq ajuiqhariami	Havagviujuq ihuaqhaffaarniq	Ihuaqhaqlugit uqaqatigiingniq
Ilinniaqtulijikkut				
Tuniqhaijuq naunaitkutanik ihumamitigut naunaijainiq ajuiqhainirmut ajuqhautilgit pihimangittut Nunavunmi	●	●	●	
Inulirijikkut				
Ilangit atuqtut tuuliiqtunik piqariami nutaraq taaksiliqinirmut ikajuutikhanganik himmautijuq	●	●		
Ajuqhautigijaunginnaqtuq uqarnirmut tunngavinga aviktuqhimajuni atan'ngujat			●	
Munaqhiliqijikkut				
Nutaqqiqivik taaktiliarahuallu ahinut maamanginnut nutarangalu	●			
Taaktiliarahuallu ahinut hingaijaqtunut (mallaunahuaqtuqlu)	●			
Maliganga/maliktakhat ukiunganik angirutikhamik				●
Maligaliqijikkut				
Ukiunga angirutikhaq angutautiqariami arnautiqariami				●
RCYO ikajuqtuq titiraqhimaningga 19 havaakhat katimaniq		●		●

MUNARINIQ PITQUJANGINNIK PILIUQTAUJUQ HAVAGVKTIGUT

Amihunik pitqujanginnik piliuqtauniaqtuq ihuaqhigiami avaliittumik atauttimut ihumaaluutigijaujuq. Unalu, Uqaqtikhaanik piliunginnarialik pitqujanginnik uuminnga ihumaaluutigijaujut naunaipkaqtainnik, titiraqhimangittut uumani atauttimut titiqqanut tutquumavingit. Tamna pitqujanginnik naunaiqhimajuq titiraqhimannngani, piliuqtaujuq ihuaqhigiami 13 atauttimut ihumaaluutigijaujut naunaiqhimajuq titiqqanut tutquumaviptingni, aadlallu ihumaaluutigijaujut naunaipkaqtaatigut uumangga Uqaqtikhaanik. RCYO tadjja munarijuq 42 pitqujanginnik.

Ihumavut Humaagijaujuq: Inuulrammiit-Naunaipkaqtaujut Ihivriurniq Ihumamitigut Aanniarutilgit Ikajuutininik uumunnga Inuulrammiit Nunavummiut

Iniqtirmagit atauttimut ihivriurniq ihumamitigut aanniarutilgit ikajuutininik Inuulrammiinut Nunavummiut Qiqaijarluarvia 2019 mi, havagvikput naunaipkaqta

taiguagakhaq atilik *Ihumavut Humaagijaujuq: Inuulrammiit-Naunaipkaqtaujut Ihivriurniq Ihumamitigut Aanniarutilgit Ikajuutininik uumunnga Inuulrammiit Nunavummiut (Ihumavut Humaagijaujuq)*, paqijaptingnik. Naunaiqtaujuq uumangga qanuqtut ihumagijamingnik inuulrammiinut Nunavummiut, piliuqtavut 15 pitqujanginnik havagviujunut ihuaqhigiami piqalluangittuq ihumamitigut aanniarutilgit ikajuutininik inuulrammiujunut nunavunmi.

Talvani taiguagakhaq naunaiqtaungmat, tamarmik havagviujut uqaqtaujut tunijukhat kiudjutimik, ilaliutiplugu talvannga pijakhangit pijut tunigiami qanuriliurutinga uumunnga pitqujanginnik Apitilirvia 30-nguqtinnagu, 2019. Kingulliqpaaq kiudjutinga tunijaungittuq kihimi lidjirurvia 28-mi, 2020.

Ukunuuna titiraqhimajuq pijaujuq havagvingmit, ihumaliuqtavut angirutilik 6-nut, ilagijanganik angirutingit tallimanut, angingittullu atauhirmut 15 pitqujanginnik piliuqtaujuq. Pingahuujunut pitqujanginnik, nalunaqtuq piqarumi angiqtaujuq angiqtaungittuqluuniit.

NAUNAITKUTAQ 10: IHUMAVUT HUMAAGIJAUJUQ RECOMMENDATIONS

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
	kangiqhidjutit piyauhimagut talvanga Tattiarnarvia 24, 2019 kiudjutingit ministaup tuglingit hapkununga Aanniaqtailinikkut Ilinniaqtuliyitkutlu pidjutigiplugit Nunavut Kavamanga, lidjirurvia 11, 2020 kiudjutaanin ministaup tuglinga Kavamaliqiyitkunnun piudjutigiblugu Nunavut Kavamanga, kiudjutaangitlu tapkunniga Ilinniaqtuliyitkunnun ubluliqtaunia lidjirurvia 28, 2020, "UVUUNA: Nunavut Kavamanga Kiudjutaanun "Our Minds Matter" – Ihuaqhiktaunig Atuliquyauyunnut hittamauyut (4) Kiudjutit."	
1. Munarhiliryiitkut unalu Ilinniaqtuliryiitkut havaqatigiitkut naunairiami tamaat aadlatqiinik ihumamitigut aanniarutilgit ikayuutikhat, ilaliutiyuq tamaat ilihaidjutimik, pilluaqtauyuq ilaupkaininnga, hivituyuniklu ilaupkainiq tuniyauyut Nunavunmi sikuurvinginnut.	Ilaganun Angiqtuq "Havagviat Aanniaqtailinirmut (Aanniaqtailiniq) angiktut havaqatigiklutik Ilinniaqtuliyitkut (Ilinniarniq) akhuurnaqtuq piyanginni tamaini ihumamitigut aanniarutilgit ikayuutikhat pittaqtut nutaqqanun inuulraminunlu. [Havagviat] Aanniaqtailinirmut ilitariyut iliharvingni nakuuluangittunakhiyuq tuniyauyami ikayuutikhanik ihariyaukpat."	"Havagviit havaqatigiikpaktuk hapkununga kaffiyut havaakhat piyanginni nakuuyumik tamaini ihumamitigut aanniarutilgit ikayuutikhat," imatun: Nunavut Kavamanga (GN) huli tavvauyuk havaktut pivalialutik havaktauluakhimayumik kavamakut avikhimayut illuani atturiaqaqtumik tahaffuma aulatitavikhanganik. Tapkuat Munaqhiliqiyitkunni huli Inuuliryiitkut tammakmik hivulirtiuyuk tahamna havaktauninga ikhivautaulutik tahammani Inuusivut Katimayiralaakuni (taiyauhimaliktuq Innuhiqatiarniq Katimayiralaat), huli ihumagiyauyuk tahamna maligialik inniqtauniaqtuq Immaqtirvia 2020-mi." uvalu "Tapkua Ilinniaqtuliyitkut Aanniaqtailinikkutlu katimavakhimayut

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>2. Ilinniaqtuliriyiitkut naunaiqtait tamaita sikuurvikmi havaktut, ilaliutiuyuq <i>Ilinniarvimmi Inuusilirijiit</i>, naunaiyainiq uqarhutik ikayuqtiuyut, sikuuqtittiit, ikayuqtut havaktut, atan'nguyallu, piyut ayurnaittunik ihumamitigut aaniarutilgit ayuirhaqniq qanuqtulluunniit ilaliutiliriami nutaqqat inulramiillu ihuaqtumik ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat qanuqtullu ikayuriamiknik taimaa una ilautiniq piliuqtautillugu.</p>	<p>Angiqtuq</p>	<p>Ilinniaqtuliqiyitkut tuhaktitimayut illiharvingni havaktunik... illihaqtitaugattaqtut ihumat nammaknianut hivulirmik illihaqtugattaqtunnik illihaktai tapkuat attainahuakhugit nutaqqat huli inuuhuktut nammaknirnut ihumainut atuklugit havaktit huli qanuq ikkayurunarutit attuklugit ikkayurunartai attautimiitinahuaktulugit havaktauyuq.</p> <p>Taima piqaqtugualuaq ihumamitigut aaniarutilgit-aadjikutavyaktunik ilihaidjutikhanik, tamna havagvik "ilihimangittut kaffinik kitutlu iliharviini havaktut ilihaiyakhimayut tapkuninga ihumamitigut aaniarutilgit ilihainiq naunaiyakhimyuq."</p> <p>Illihatitaunik takunigat aqutiuyunik ihumaliriniup ikkayuatauninga tunniyauyuk illihatunnut ikkayuktiuyunut illihaiyinu huli Ilinniarvimmi Inuusilirijiit ukiahangani 2019."</p> <p>Ilinniaqtuliqiyitkut akhuqtut tuniyami ASIST ilihaidjutikhanik Tikiraryuq Iidjirurviani 2020. Talvuna, "ilinniaqtuliqiyitkut tuniyauyut Tuquffihuktitaunikkut Kangiqhidjutikharnik Uuktuqhimaarniaqtun, Nutaqqavut, Munarinikput, uvalu safeTALK ilihaidjut havaktunun ilharvingni talvani Kugaarunni, Uqhuqtuuq, Iglulik, Sanirayak, Mittimatalik, Pangniqtuurlu upinngaarni 2020", havaktunlu ilihaiyami hapkuninga tamainun iliharviit atuqtukhanik ikituni ukiuni.</p> <p>Ilinniaqtuliqiyitkut tukhiqtut "Nakuuniqhakkut Inuuhirnik Titiraliqiyiinit tuniqiublutik Nunaqaqqaahimayut Ilitquhiinik Qauhimattiarikhainik katimavikhainut havaktunun ilharvingni talvani Qamanittuarni, Ausuittuq, Qausuittuq, Ikpiarjuk talvanilu angayukhiit iliharviani Kangiqlinirmi talvuuna 2019-20 iliharniup ukiungani." Ilinniaqtuliqiyitkut havaktut ilihaiyami una katimavikhainut tamainun havaktun ilharvingni atuqtukhanik ikituni ukiuni.</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>3. Ilinniaqtuliriyiitkut ihuarhiyuq ihumamitigut aaniarutilgit taigualiurniqmut Sikuurvikmi.</p>	<p>Angiqtuq</p>	<p>Ilinniaqtuliqiyitkut Havagvik “qiniqtun havaktiukharnik Hivulliuqtikhanik umunga Aulajaaqtunun.”</p> <p>Ilinniaqtuliqiyitkut Havagvik “pipqaiyuma-yut idjuhiqaqtunik-inuuhirinikkut ilihaidjut uvalu uqauhikkut (taiguhiq) havaktauliqtuq Inukturnikkut.”</p> <p>Ilinniaqtuliqiyitkut Havagvik upalungaiyai-yut uktuinarumaplutik Zippy’s ilannariik, naunaiyautikhat ihumalliinnirmut ikayuu-tikhanik pinahuarut tapkununga ukiulgut 5-mit 7-mut talvuuna 2019-20 iliharniup ukiungani.</p>
<p>4. Ilinniaqtuliriyiitkut, uqaqatigiikhutik Apirhuiliriyiitkunnut, qilaminnaq ihuarhiyait angirutinga nutqaqtirutinga ittuq taimaa ilihaqtut ikayuqtauniaqtut uumannga ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat ilitariyauyut sikuurvikmi.</p>	<p>Ilaganun Angiqtuq</p> <p>“Ihumaaluutininna inirninguliqtuq tamnalu angirutainik ayuqhautit inuulraminun ukiuqangituq 16-nik uqaqqatarvigiyauyukhaq ihumaliurviqattarlugulu tahamani Ilinniaqtuliqiyitkunni, havaqatigiiklugit Maligaliqiyitkut.”</p>	<p>Ilinniaqtuliqiyitkut Iliharniq Ikayurutit Kivgaqtutit Atuquyauyut nutannguqtiqtauhimayuq iniqtiqtauyurlu Taarnirmun Aullaqtirviani 2019-ni nalaumaliriagani Havagviit Katimaqatigiit Naunaiqhitigiitkut Havaakhait pidjutigiplugu angirutainik.”</p> <p>“Aallannguqhimayuq taffumunga Iliharniq Ikayurutit Kivgaqtutit Atuquyauyut ilihimapqaihimayuq tapkununga havaktut iliharvingni uvalu Ilinniarvimmi Inuusilirijiit ukiumi katimadjutinginni Tattiarnarvianni 2019-mi.”</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>5. Munarhiliriyiitkut naunaiqtait kaantraktait piqaqtumik piyait ikayuutikhamik ihariagiyaait piliurhimayut hilataanit nunavunmit ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat nutaqqanut inulramiinullu talvani hapkuat ikayuutikhat tadsa pilimaitait Nunavunmi, unalu naunaiqtait nutaqqat inulramiillu piyut Ihuaqtumik talvanngaanit munariniq takuyaqtuqtakhaqlu utiffaarumi nunamiknut.</p>	<p>Angiqtuq</p>	<p>“Inuk utirahuaq nunamingnut talvanga ikayuqtautilluni avataani nunavut ihumailiqidjutikkut ipiralimaittuqaqhuniluunniit niriutkhaq qanurittaaqhaanik takudjutiyaungnguyuuq ikayuqtaulunilu nunallaami ihumaliqinikkut havaktiin, havaqatigihungnguyait munaqtiuvaktut [avataani nunavunmi] upalunggaiyaqariami ikayuutikhanik inuuhirittiarvikhaniklu piyaami.”</p> <p>“Ila Aanniaqtaliqiyitkut munagivaktut munagidjutikharnik qanurinmanggaatigunlu utiffarumik nunallaangnun qanuginiit pidjutigiyaatigut pihimayut, Aanniaqtaliqiyitkut qanuqtun ilaliutiginiaqqik qanurinmanggaatigut kantulaani tapkunanni avataani nunavunmi mammittivingni.”</p> <p>“Piqaqtuq ainik mammittiviit tadsa talvani [Aulahimaaqtuq Angirutikhaq] tunihivaktuq turaangaqpiyaqtunik havauhidjutikhanik nutaqqanun inulraminunlu, inikhailluqtut iglikhanik ikayuqtauyunun ataani ittuq ukiunganik 19-mik humiliqaa Kanatami.”</p>
<p>6. Nunavut Kavamanga piliuqtuq nunavunmi nayuganga tuniyuq nayuqtunut ihumamitigut aaniarutilgit treatment nutaqqanut inulramiinullu, ilaliutiyuq, kihimi kikliqangittumut, ihumamitigut aaniarutilik, ihumailiqtuq, pitquhinga, unalu uqaqatigiikhutik ikayuqtut ikayuutikhat. Hapkuat ikayuutikhat ilaliutiyakhaugaluat ilagiyangit ilauniq mamihainiqlu iliuaraqhimayukhaq inuit ilihimaninnganut, pitquhinganut, angayuqqaangurniqmullu ayuirhainiqmut.</p>	<p>Angingittuq qingingittuqluunniit</p>	<p>Havagviat “Aaniaqtaliqiyitkut akhuuqtut piliuriami avatainiituni ihumamitigun inuuhirittiarnirmi ayuginayuniklu ikayuutikhangit ikayuutikhatlu nakuutqiamik atuqtaminik. Una piqarniagunaqhiyuq piqangittunahiyurluunniin ihumamitigut aaniaqaqtut nayugaani nunavunmi.”</p> <p>“Pinahuarutikhanik ihumagiyauyut inuqarnirit tapkuninganun Nunavunmi Mamitivikhaq (NRC) ihumagiyangittuq tadsa. Kihimi, pilimaittunaqhiyut NRC-kut tamainik havaktangitni ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat nutaqqanun inulramingnunluunniin.”</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>7. Munarhiliriyiitkut iliuraqlugu Atuliquyauyuq iii(4) uumanilu iii(5) uumannga 2015 Ihivriuqtiyuq qanuqtut inuk tuquttuq Ihivriuqninnga Inminik Piyumut, iliuraqlugulu hapkuat Atuliquyauyuq piyut inmiknik pinahuaqtuq unalu inminik pinahuaraluarniq. Hapkuat Atuliquyauyuq qanurittaakhaanik, ilagiyangani, tamna Nunavut Kavamanga,</p> <p>Pitquyainnik iii(4)</p> <p>Piliurluni takuyaqtukhaqlu maliktakhangit inungnut inminik pinahuaqtunut Qitiqqauyaqviani 2016.</p> <p>Atuliquyauyuq iii(5)</p> <p>Aadlangurlugit Ihumamitigut aaniarutilgit Maligaq pipkaidjutigiami ilagiyangit uqaqatigiami qilamiuqtumiklu ilaugiami inminik pinahuaraluarumi humaangittuq ukiunga inuup inminik pinahuaqtuugaluaq. Una ihuaqtumik piyukhaugaluaq, ihariagiyuqlu Ihumamitigut aaniarutilgit havaktut piyukhaq ayuirhaqniq naunaipkaffarluni piliunginnariami aaniqnaittumik ihumaliurutingit pilunilu uqaqatigiikhutik ikayuqtut uumunnga ilagiyangit ittut. Una nutaaq atuliquyauyuq ilaupkaiyuq ilagiyanganik ikayuutinik ayuirhaffaarniqmut aadlangurlugulu naunaipkainiq amigaitqiyauyumut ilagiyangit nunamiknullu ilaupkainiq piluni.</p> <p>Aadlamiklu atuliquyauyuq iii(5), aadlamik pitquyavut ilaliutigiami kitumik piumayuq himmautinga inirniq taimaa ilagiyangit ihumagiyaupat ihuangittuq.</p>	<p>Angingittuq qingingittuqluunniit</p>	<p>“Pitquyauhimagayut iii(4) uvalu iii(5) aulahimaaqniaqtuq talvani nutaami <i>Ihumaqattianirnut Maligaq</i> tapkununga Tikuaqtauhimagayunun Katimayiit talvuuna Maligaliurnikkut.”</p> <p>Tamna tukhiqtauhimagayut Maligakhaq “pipkaiyuq naunaitkutinganit himmauhitkhanik inirnimik talvuuna piqarumi inirninguliqtunun” uvalu “nutaraukpat, tapkua tikkuqtaujuit [tikkuqtauyut munaqtiukhanik] angayuqqanguyut nutaaqqanun, munaqtigiyaluuniin angiktaqtun nutaaqqanun munaqhiliqinikkut ikayuqtauyaangni.”</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>8. Munarhiliriyiitkut naunaiqnaiqtaa havaap atingit, havaangit, munariyakhangit, uqarlunilu qanurittaakhaanik tamaita ihumamitigut aaniarutilgit-piyut havaat naunairiami nutaqqat inulramiillu ilaliutihimayut ittunut ikayuutikhat nakuutqiamik ihuarutigiyaa ihariagininninnik.</p>	<p>Ilganun Angiqtuq</p> <p>“Munaqhiliqiyitkut angiqhimayut piqaqtukhaq ihumaliqinikkut havakti ikayuqtuqhaq nutaqqanun inulraminunlu. Munaginiq tunihimayug ilagiiktunin atuahiinaungittumut inunmut.”</p>	<p>“Tamna ilihaidjutikhaq ikayuutikha iniqtiqtauyug talvauvuq hivuliit havaktiit ilihaihimayut.”</p> <p>“Ihumagiyauyuq ila tamaita nunallaat piyukhauyut atauhiinarmik ikayutait havakhat piyukhauyut inulraminun.”</p> <p>Havagvip “Munaqhiliqiyitkut, kihiani atiqtingittut tamna havakhaq taihimayat atiqhugu ‘nutaqqanun inulraminunlu’, kihimi iliyauyuq talvani havaup naunaitkutaani.”</p>
<p>9. Munarhilirijiitkut:</p> <p>a. Iniqtiqlugu tunilugulu tamaat ayuirhaqniq pinahuarut, ilaliutiyug angiyumik ihumagilluaqtait tunigiami ikayuutikhamik nutaqqanun inulramiinullu, ukununnga ihumamitigut aaniarutilgit unalu ipirailailaqtjut ayurhaqtunut havaktut; unalu</p> <p>b. naunaiqtait nunallaani piqaqtut amigaitqiyauyuq atauhiqmit ihumamitigut aaniarutilgit unalu ipirailailaqtjut ayurhaqtunut havaktut, atauhiq hapkuat havaat akhuuqtut havagiamikni ukununnga is nutaqqanun inulramiinullu.</p> <p>Ilganun Angiqtuq</p>	<p>“Munaqhiliqiyitkut angiqhimayut piqaqtukhaq ihumaliqinikkut havakti ikayuqtuqhaq nutaqqanun inulraminunlu. Munaginiq tunihimayug ilagiiktunin atuahiinaungittumut inunmut.”</p>	<p>“Tamna ilihaidjutikhaq ikayuutikha iniqtiqtauyug talvauvuq hivuliit havaktiit ilihaihimayut.”</p> <p>“Ihumagiyauyuq ila tamaita nunallaat piyukhauyut atauhiinarmik ikayutait havakhat piyukhauyut inulraminun.”</p> <p>Havagvip “Munaqhiliqiyitkut, kihiani atiqtingittut tamna havakhaq taihimayat atiqhugu ‘nutaqqanun inulraminunlu’, kihimi iliyauyuq talvani havaup naunaitkutaani.”</p>
<p>10. Nunavunmi Ilihariaqpaallivingit, havaqatigiikhutik Munarhiliriyiitkut, tuniyut ayuittiaqtut havaktingit ilihainiq pinahuarutit piliuqtaa aktikkulaanga uumannga ihumamitigut aaniarutilgit havakvinga Nunavunmi, unalu hapkuat pinahuarutit Tuniluni ihumagilluaqtumik qanurittumut piyuq uumunnga Nutaqqanun Inulramirnullu ihumamitigut aaniarutilgit.</p>	<p>Ilganun Angiqtuq</p> <p>“Munaqhiliqiyitkut angiqhimaliqit tuniyauyami ayuihaidjutikhanik pinahuarutikhaniklu havaktunun havagnahuaqtununlu”. “Piqaqtuq kihiani kikliqaqtut talvuna Nunavunmi Ilihariaqpaalirvik (NAC) akhurnaqtunik ilihairutikhanik.”</p>	<p>Havagvip “Munaqhiliqiyitkut piniaqtut ihuaqtumik piyalunilu naunairiiqhimayunik hivulliutiyakhanik.”</p> <p>“Ihivriuatuaaffarniginni ilihairutanik, tamna Inuuhiqiyitkut Ikayuutikhanik Ilihavrikhat</p> <p>akhuuqtut ihivriuraginni ilihairutainik pipqaiyumablutik nutaqqat/inulramiit ihumaliqinikkunik atuqtakhait iliyauyukhat talvunga pinahuarutinun titraqhimayunik.”</p> <p>“NAC [Nunavunmi Ilihariaqpaalirvik] angmaumanaqtunlu havaqatigiyaaffigni pivaliaginni titraqhimayunik ilihairutaniklu naunaiyattiahimayumin tapkununga nutaqqanun inulramiinunlu ihumaliqinikkunik tadja iliharutigiyug pinahuarutinni, aadlamunluunin pinahuarutinun.”</p> <p>“NAC uqaqqatiginarialgit pivaliaginni ihuamiliqinikkut ayuittiariginni pinahuarut.”</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>11. Munarhiliriyiitkut, aadlalluuniit havakviit havaktittinahuat uuminnga ihumamitigut aaniarutilgit ikayuqtiuyuq:</p> <p>a. ilaliutipkailugu ikayuutikhat Inirniriinik pitquhimulluuniit uqaqatigiiktumik ikayuqtiuyut tunigiami uuminnga ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat; unalu</p> <p>b. Tuniluni pihimmaqtumik aadlatqiinik pitquhimut ayuittiaqtuq ayuirhaqniq unalu naunaiqtait mikitqiamik atauhiqmit ilagiyanga iniqtiqtauyuq aullaqtiliqtinngagu havaakhaq.</p>	<p>Angingittuq qingingittuqluunniit</p>	<p>“Pitquhimut qauyihaiyiit inirnikhaatluuniin ikayuqtaqtut ilihimapqaigiaginni uuktuqattaqtukhat kihimi ilaulimaitut kituni pidjutinni.”</p> <p>“Tapkua [Ihumaliqinikkut ipirailairnikkullu] havagviat havakhimayait Nunaqaqqaqhimayut Pitquhitigut Ayuitaminik Ilihaqatigingniq (ICC) ayuiqhayukhat taffumunga ihumamitigut aaniarutilgit havaktiit, pilihaaliqlutit ayuittiaqhimayut havaktiit.”</p> <p>Aalanguqattaqtulugit havaktinik ubluq tamaat, ayurnaqtuq [Havagviat] Munaqhiliqiyitkut tuniyami ihuaqtumik naunaiyautinik havaktunik kina iniqtiqhimayait ilihaidjutimik.</p> <p>“Ihumakkut Aaniaqtailinikkut Ihaaqhutik Havaktit inuk havaktiyut nunalingni tamaini Nunavunmi ikayuriaginni ilihaiyami una ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat.”</p>
<p>12. Munarhiliriyiitkut angikliyuumiqtait inungnut unalu ikayuqtiuyuq ilihimaniq ittunik ihumamitigut aaniarutilgit ikayuutikhat piinarialik nutaqqanut, Inulramiinut, ilaminullu.</p>	<p>Angiqtuq</p>	<p>“Ihumaliqinikkut Ipirailairnikkullu Ihaaqhutik havaktiit pipkaidjutiqaqpaktut ikayuutikhainnik sikuurviit humiliqaarlu nunamingni inuulrammiit talvaniiyuktuni.”</p> <p>“Tapkua[Ihumaliqinikkut Ipirailairnikkullu] uqalu Inuuhirittiarnikkullu havagviit havaqattaqtiginiaqtait aanniaqtailinikkut akhuuqhainikkut kangiqhipkaiyuumiyaanginni.”</p>
<p>13. Munarhiliriyiitkut piliuqtuq Inulramiit-naunaipkaihimayuq inungnut ilihimaniq akhuurutigiyut nutaqqanut, inulramiinut, ilanginnullu ikikliyuumiriami ihumamitigut aaniarutilgit kan’nguhukniq.</p>	<p>Angiqtuq</p>	<p>Talvani 2019-2020, “tapkua Pimmarikharnikkut Inuuhittiarutikhainik Titiraqtat manikharniq tuniyut tapkununga Iqittiaqhimalugu Inuuhiq Katimayiit piliuqtuq Inulramiit-naunaipkaihimayuq inungnut ilihimaniq akhuurutigiyut nutaqqanut, inulramiinut, ilanginnullu ikikliyuumiriami ihumamitigut aaniarutilgit kan’nguhungniq.”</p> <p>“Iqittiaqhimalugu Inuuhiq Katimayiit atuqtauniaqtun inulramingnun turraginnik angutauyunik arnauyunikluuniit katimayiit kivgaktuqi nunallaanun tamainni Nunavunmi umunga havakharmun.”</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Kiudjutit Akhuurutingitlu atuliquyauyunnut
<p>14. Nunavut Kavamanga, hivuliqtiuyumik Kavamaliqiyikkunnit, piliurluni iliurariami iluanut havakviuyunut havaangit ihuarhaininnga qanuriliurninnga tuniqhaininnganut uuminnga Nutaqqanut Inulramirnullu-piyut ikayuutikhat.</p>	<p>Angiqtuq</p>	<p>Nunavut Kavamanga pivalialutik havaktauluakhimayumik kavamakut avikhimayut illuani atturiaqaqtumik tahaffuma aulatitauvikhanganik iniqtauniaqtuq talvani Immaqtirviani 2020.</p> <p>Kavamaliqiyitkut Havagviat (EIA) ihariagininnga uqaqqatigiami aadlatqiiktunut havagviit tamna atugakhanik angiktauyukhaq Ministainin.</p> <p>Talvuuna lidjiruvia 2020, EIA-kut havaqatigivaktait “aalakiinik katimayiyut malikhanik pidjutauniaqtuq umunga havaakhaq” imaa “qiniqhiayugut qanuriliurutikhanik taffuminga atugakhanik uqaqqatigikhanik uvalu/uvaluuniin ilaliutilugit ihumarluktunut inuuhirinikkut pinahuarutinik ikayuutikhangitlu atuqhimayumun atugakhanik.”</p>
<p>15. Tamna Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut, havaqatigiikhutik Pitquhiliriyiitkunnut, haamlangit, unalu nukarhiuyut Nunavummiut, piliurluni iliuraqlunilu nunavunmi Nutaqqanut Inulramirnullu ulapqinirmut maligak unalu qanuriliurutikhanut piyakhamik.</p>	<p>Angiqhimangittuq</p>	<p>“Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut naammagingitait atuliquyauyunnut havagiaginni hulidjutikhatigut upalungaiyautiniklu pihimayumut nutaqqanun inulramirnullu tadjja.”</p>

Uqauhiq: *Ihumavut Humaagijaujuq* tunijaujuq Maligaliurvingmut titiraqhimajuq Inuktitut Qablunaatitullu. Aadjikutaliuqhimajut piinarialik titiraqhimajunik Inuktitut Qablunaatitullu piinarialaahimajut Inuinnaqtun Uiviititullu. Qaritaujakkut aadjikutaliuqhimajut piinarialik qaritaujakkut pulaarvipingni piinarialik Inuktitut, Inuinnaqtun, Qablunaatitut, Uiviititullu.

**Tukhiutinga Ilinniaqtulijjiutkut
Aadlangurahuqtaamingnik 2008 Ilinniaqtulirijjiutkut
Maliganganik**

2018-mi, havagvikput piliuqtaujuq 8-ngujut pitqujanginnik Ilinniaqtulijjikkunnut aadlangurahuqtaamingnik *Ilinniaqtulirijjiutkut Maliganganut*. Imaruqtirvia 2019-mi, Ministaujut Ilinniaqtulijjiitkunnut naunaipkaqtaa Maligakhamut 25, *Tamna Maligaaq Aadlanguriami Ilinniaqtulirijjiutkut Maliganga unalu Inuit Uqaahinginnik Tammaqtailinirmut Maliganga* (Maligakhamut 25).

Malruuk pitqujaptingnik tamaat naunaiqtitaujuq malruuktauq pitqujaptingnik ilanganik naunaiqtitaujuq Maligakhamut 25-mi.

Ukiakhami 2019, talvannga Maligakhamut 25 nuutiqtaininnga Tikkuqaqtauhimajut Katimajit Maliganirmut (Tikkuqaqtauhimajut Katimajit), havagvikput tunijaujuq tukhiutimik, katimaqatigijaillu, Tikkuqaqtauhimajut Katimajit uqaqatigiame pitqujaptingnut.

NAUNAITKUTAQ 11: Ihumaliuqtaujuq Aadlangurninngit 2008-mut Ilinniaqtulirijjiutkut Maliganga

Atuliquyauyuq havaktauyyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
	Naunaitkutaq pijaujuq uumannga Ilinniaqtulijjikkut ilaliutininnga pitqujaptingnut Maligakhamut 25-mi Ministaujuq Ilinniaqtulirijjiitkuni uqaqtauq piliuqtaujuq ukununnga Tikkuqaqtauhimajut Katimajit Tarium Hikutirvia 2019-mi.	
1. Taiplugit ilalgit atuqpiarahuarni tapkuat United Nations <i>Katimajit Pilaarutainut Nutaqqat</i> hivulirutauninut ihumagijauni tapkunani aulatjutai tukiliurutailu tapkuat nutangurni <i>Ilinniaqtulirijjiutkut Maliganga</i> .	Angiqtuu. Ilaliutihimajuq Maligakhami 25.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
2. Piniqhiamaplugit ihumaliurutigittiaqhugitlu qinirni ilagairutit ilihaqtunit qangiqtuuni tatjaujuqlu pivalliatinanut maligait pitjuhiitlu ikajuqhiutinanut tapkuat nutanguqtauni <i>Ilinniaqtulirijjiutkut Maliganga</i> hivunikhamilu piqumat ihuaqhaqtaunit.	Angiqtuu. Tarium Hikutirvia 2019-mi katimangmata ukunani Tikkuqaqtauhimajut Katimajit, Ministaujuq Ilinniaqtulijjiitkunnut uqaqtaa kiudjutingit apirijaujuq ilihaqtunit ihumagilluaqtunillu katimajunit.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
3. Hugiarni tapkuat ilaliutingitni ikittut ilihaqtut pigiarninut huliplutiklu piqatauni aulatjutainut pitjuhiit, piluaqtumik tahapkuat pihumajut nutqangapkaqtauninut tamnalul/ uvaluniit anitaujut.	Mikiumik angiqtuu. Maligakhamut 25 ilaliutijuq aadlangurninngit angiklijuumiqtuq inuulrammiit ilauniq ihivriutillugit pijut tamaita nutaqqat atauhirmi ilihautimi. Tarium Hikutirvia 2019-mi katimangmata Tikkuqaqtauhimajut Katimajit, Ministaujuq Ilinniaqtulijjiitkunnut uqaqtaa ilinniaqtulirijjiutkut qiniqtaaqtuu hivunirmut taimaa aadlangurninngit piliuqtaunginnarialik Maligakhamut 25 pijuuq nukaqhiit ilihaqtut ilauttaarumik ihuiguutigijaujunik taimaaqtitaullakkumi anitaugumiluuniit.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.

Atuliquyauyuq havaktauyuuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
<p>4. Hakugikhigiarni iliaqtut piqatauni havarinini tapkuat Nunalingni Ilinniarniq Aulattittijangit ilagiarninut uingaiuttumik piqarutauni piqujani pinguqtitnilu niruarniq pilarnit niruarnirnut iliaqtut kivgaqtuqtit.</p>	<p>Angiqut. Ilaliutihimajuq Maligakhami 25.</p>	<p>Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.</p>
<p>5. Tapkuat Ilinniaqtulijikkut atuqtitni Nutarannuat Ilihalihaaqtunut Iliharniq Iliharutikhat havagutai tamaitni nunaliujut Nunavutmi.</p>	<p>Qin'ngijut. Maligakhamut 25 ihariagingitait Ilinniaqtulijikkut tunijuq Nukaqhinut Nutaqqanut Iliharnirmut pinahuarutit tamainni nunallaani Nunavunmi. Katimatillugit Tikkuqaqtauhimajut Katimajit, Ministaujuq Ilinniaqtulijijitkunnut uqaqtaa Ilinniaqtulijikkut qiniqtakhait ihumagijauninnga aadlangurumitku taininnga "piniarungnaqhijuq" uumunnga "piniaqtuq" titiraqhimaninngani 17(7) Maligakhamut 25, nutaanga</p>	<p>titiraqhimangmat imaatut "Ministanga tunittaaqtuq nukaqhiit iliaqtut sikuuliqtinnagit sikuurvingmi ukunuuna angirutingit ukununnga pingahujut ilaujumut." Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.</p>
<p>6. Ilagiarutit uniaqtutit tamatkijunik iliharniq iliaqtutlu ikajuqtutit tapkununga <i>Ilinniaqtulirijitkut Maliganga</i>, atuqpiariangilu nutaqat, inulrammiit, ilagijailu ilitturipkarni tahapkuninga ikajuqtutit pilaqtainik. Tapkuat uniaqtutit iliharnirmun havagutit iliharviklu havagutit uingaiqtakhajut piqujani, ilautitlugit naliat pitjutit ilagijakhai atuni havagutit kinalu munarijaqatuq munarinut tahapkuat pitjutit.</p>	<p>Qin'ngijut. Hilataani inmat Maligakhamut 25, ihivriurniq uumannga Ilinniaqtulijijitkut Inuinnainnit Havaaniktikhat Ihumaliurut naunaiqtaa havaktigiami inuulrammiinit Inuinnainnit sikuuqtittiingurumik uqaqtaungittuq hivulliutigijaungittuq.</p>	<p>Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.</p>

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
<p>7. Ilagiarutit unigtutit tamatkijunik iliharniq ilihaqtutlu ikajuqtutit tapkununga <i>Ilinniaqtulirijiitkut Maliganga</i>, atuqpiariangilu nutaqat, inulrammiit, ilagijailu ilitturipkarni tahapkuninga ikajuqtutit pilaqtainik. Tapkuat unniqtutit iliharnirmun havagutit iliharviklu havagutit uingaiqtakhaujut piqujani, ilautitlugit naliat pitjutit ilagijakhai atuni havagutit kinalu munarijaqatquq munarininut tahapkuat pitjutit.</p>	<p>Mikiumik angigtut. Maligakhamut 25 naunaijanganmagu tamaita nutaqat atauhirmi ilihautimi ilihaqtullu ikajuutikhangit. Maligakhamut 25 ilaliutijaa ilangit aadlangurninngit tukiliurutinga ilihainirmut pinahuarut unalu sikuurvingmut pinahuarut, taimaa aadlamik naunaitkumi ikajuutauniaqtuugaluaq.</p>	<p>Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.</p>
<p>8. Unniqturmi tapkuat ihumagijauni ihumatturmi inuuhuktut tapkununga <i>Iliharnirmun Maligaaq</i> mikhigiarninut tuluqtautit inuuhuktunut ilihaqtut pijumajut ihumaliurnit inmingnut turaqtunut, pihimajugutlu ihumatturnirmik pijakhai.</p>	<p>Qin'ngijut.</p>	<p>Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.</p>
<p>9. Tailigiarni pivikha taphumunga minihitaujuq pivaliatitninut pinguqtitnilu ilittuqhautit uqautjaunitlu ilihaijinut, titiraqhimaniagut talvani ilangani 96 tapkunani <i>Ilinniaqtulirijiitkut Maliganga</i>, tikitniagut hivullirmun ukiuq havalihautitlugit havamingnik atuqpiariangilu tapkuat ilagijai ilittuqhautit uqautjaunitlu iniriangit hivuani ilihailirminut havaktitaunit.</p>	<p>Una pitqujaujuq ilaliutihimangittuq 2018 tukhiutinik Ilinniaqtulirijiitkunnut pijuq ihuaqhaininnnga ukununnga <i>Ilinniaqtulirijiitkut Maliganga</i>, kihimi ilaliutihimajuq tunigaptigu ukununnga Tikkuqaqtauhimajut Katimajit pijuq uumunnga Maligakhamut 25. Katimaqatigigaptigu Tikkuqaqtauhimajut Katimajit, Ministaujuq Ilinniaqtulirijiitkunnut naunaijaqtaa malruungnik ukiunik pivikhaqautiqarumi naunaijakhaqarumi ikajuqtiutikhamiklu nutaami ittuq <i>Ilinniaqtulirijiitkut Maliganga</i> una aadlattaq hunavaluk Ilinniaqtulirijiitkut naunaijaqtakhaat.</p>	<p>Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.</p>

Uqauhiq: Tukhiutingit tunijaujuq Ilinniaqtulirijiitkunnut Qablunaatit ukunungattaq Tikkuqaqtauhimajut Katimajit Inuktutit Qablunaatitullu. Qaritaujakkut aadjikutaliuqhimajut piinarialik qaritaujakkut pulaarvipingni piinarialik Inuktutit, Inuinnaqtun, Qablunaatit, Uiviititullu.

**Tukhiutunik Ilinniaqtuliqijitkunnut Ilihaqtup
Naunaitkutingit Maliktakhangat unalu Maligallu
Tikinnahuaqtanginnik**

Tukhiutivut piliuqtaujuq Tattiarnaqhilirvia 19, 2019-mi.
Nunguvingani 2019-2020 maniliurutimut ukiungani,
utaqqijugut kiudjutikhamik pitqujaptingnut.

**NAUNAITKUTAQ 12: Ilihaqtup Naunaitkutingit Maliktakhangat Unalu Maligallu Tikinnahuaqtanginnik
Pitqujanginnik**

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
1. Hivumuqluni tukhiutinga ihiviriuriami tamarmik ilihaqtup naunaitkutingit malrungnik atauhirmi ukiumi. [Titiraqhimaninnga 3(2)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
2. Angiklijuumirlugu ihumaliuqtaujuq uumunnga katitirninnga ilihaqtup naunaitkutaq ilaliutigiami ilihaqtup naunaitkutingit nampat tamainnit Kaanatami nunangit, uumanilluangungittuq Nunavut, Alberta, Nunatsiamiluuniit.	[Titiraqhimaninnga 4(1)(b)] Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
3. Ihumagilugu pittaarninnga nukaqhiujut angiqtukhat ilaliutininnganut uumannga naunaitkutaq lihaqtup naunaitkutinganit [Titiraqhimaninnga 4]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
4. Pipkaidjutilugu sainiqtaujuq uqaqtamingnik itquumajuq titiqqami naunairiami atinga annivingalu ilihaqtup naunaitkutingit, uumunngalu atiliuqhimajunullu kavamanga ihumaaluutigijaujuq titiqqangit tadsja ihumaliuqtaujuq. [Titiraqhimaninnga 4(1)(a) uumanilu Titiraqhimaninnga 4(1)(b)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
5. Aturluni quviagilluarnaittumik angutinut arnanullu uqauhingit ilitarijaujuni titiqqanit uuktuutinginnillu. [Titiraqhimaninnga 4(1)(c)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
6. Naunairlugu tadsja angiqtaujuq uqauhingit inuuhinginnut atuqtaujuq. [Titiraqhimaninnga 4(1)(e)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.

NAUNAITKUTAQ 12: Ilihaqtup Naunaitkutingit Maliktahangat Unalu Maligallu Tikinnahuaqtanginnik Pitqjanginnik

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
7. Hivumuqluni tukhiutinginnut katitiriami qaritaujakkut titiravinga qin’ngilugulu tukhiutinga himmiriami inuup iglua aturluni titiravikkut naunaitkutainnaanik. [Titiraqhimaninnga 4(1)(f) uumanilu Titiraqhimaninnga 4(1)(g)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
8. Iliuraqlugu ihariagjauninnga ilaliutingillugu naunaitkutaq pijuq uumunnga ikajuutikhaq havaakhat ilaupkaijuq havaanga uumangga Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Havagvik ilihaqtup naunaitkutinganit. [Titiraqhimaninnga 5(b)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
9. Iliuraqlugu ihuaqtunik naunaitkutaq qanuriliurninnganik uumani ilihaqtup naunaitkutingit havaanga. [Titiraqhimaninnga 9]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
10. Piliurlugu qaritaujakkut tujuutinganik ihuaqhigiami akhuurutingit tuuliirutingillu pijut atuinnaarumi atiliuqhimajummik titiravikkut tujuriami uumunnga nuutiqauninnga ilihaqtup naunaitkutinginnik. [Titiraqhimaninnga 9(2)]	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
11. Ihumagijaujumik qajagittiaqtumiklu qinirlugu qanuqtut ihumagijamingnik ilihaqtuugalanit ilihaqtunillu pitillugu una havaaq naunairiami qanuqtut ihumagijanginnik ihumagijaujuq.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.

Uqauhiq: Tamna tukhiutunik tunijaujuq Ilinniaqtuliqijitkunnut Qablunaatitut piinarialiklu apirigunni Inuktitut, Inuinnaqtun, Uviititullu.

**Tukhiutunik uumunnga Nunavunmi Inirnirit
Iliharviat uumunnga 10-Ukiunik Hivunikhamut
ihumaliurniq Uqaqatigiingniq**

Our submission was made on Iidjirurvia 28, 2020. At the end of the 2019-2020 fiscal year, we were awaiting a response to our recommendations.

NAUNAITKUTAQ 13: Pitqujanginnik Piliuqtaujuqkununnga Nunavunmi Initnirit Iliharviat Uumunnga 10-Ukiunik Hivunikhamut Ihumaliurniq Uqaqatigiingniq

Atuliquyauyuq havaktauyuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
1. Qiniqhialuni qanuqtut ihumagijamingnik inuulrammiujunit ilaliutijuq hivitutqiamik Uqaqatigiingniq havaaq.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
2. Naunaipkaqpaklugit inuulrammiujut Iliharjarjuumivingit havaakhangillu ikajuqtaujuq uumunnga Nunavunmi Inirnirit Iliharviat.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
3. Piliurlugu atuliqtitauliqlugu nutaraq pilaarutinginnik ilagijanga tunigiami tamainni nutaat hivunirmilu iliharutikhanginnik..	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
4. Tuniluni ajuittiarnirmik pinahuarutit piliuriami aktikkulaanga uumunnga ihumamitigut aanniarutilgit havagviujut Nunavunmi naunairlugu hapkuat pinahuarutit tunijuq ihumagilluaqtakhamik ajuitaminik pijuq nutaraq inuulrammiillu ihumamitigut aanniarutilgit.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
5. Piliurlugu havaqatigiingniq pipkaidjutigiami ilihaqtut pigiamingni Naunaitkutakhangannik Ulaasiliqinirmut.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.
6. Qiniqhialuni atuliqtitauliqluni qanuqtut ihuaqhgiami tunijauniq tamna ikajurniaqtaut Iliharjarjuumivingit havaakhangillu ulapqviujunit.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.	Uumaniingittumi kihimi Qiqaijalirvia 31, 2020.

PILIQTAIT ATAUTTIMUT IHUMAALUUTIGIJAUJUT

NAUNAITKUTAQ 14: Atauttimut Ihumaaluutigijaujut Piliqtait Talvannga Pijakhaillu Ihuaqhigiami Ihumaaluutigijaujuq

	Uqaqtait uumani akhuurutaujuq katimaniq ukununnga hivuliqtuijuq havagvinga	Naunaiqtait aadlamik havagviujut	Titiraqhimajuq havagviujunut	Titiraqhimajuq Ministaup Tugliatanganut	Nakuuqpiagtumik naunaitkutaq apirijuuq	Havagviujumi havauhikhaq piliqtait	RCYO piliuqtuq pitqujanginnik
Munaqhiliqijitkut							
Qilamiuqtuqaliqqat kiudjutinga atuqtakhangit iliharvingmi	●		●		●	●	
Piqalluanguinmat Ilihaqtup Ikajuutikhaq Ikajuqtikhanganik	●						
Ilihaqtup sikuuqtittiip nampangit inugiakpallaarmallu iliharvinga	●					●	
Ilihaqtunut Alianaigijuuq Qaritajakkullu Atuqhuni Alianaigijuuq	●		●				
Inmikkut Ilihainirmut Ihumaliurut, pijuuq pivikhaqautikhanik iliharutingit iniqtirumiuk	●		●		●		
Inulirijikkut							
Ihuittumik aturninnga munaqtiujumut atuqtakhangana		●					
Havaakhaa havagvingmilu munariniq	●	●		●			
Katitirniq ajurnaittuq naunaitkutaq inuulrammiujut aqhaaqtajuuq	●			●			
Inuulrammiujut munarijaujut angajuqqaaminit pitqujaujuq Munaqtiujumit Pitqujaujut		●					
Aqhaaqtajunit munarijaujut nutaqqiqivingmiluunniit ahinit Nunavunmmit						●	
Qimaavingit inuulrammiujunut ilangillu						●	
Himmautikhanganik ihumaliurniq inuulrammiujunut munarijaujut	●		●				
Nutaraq nuliaqtajuuq	●						
Piqalluanguinmat hapummiutikhanginnik	●			●			

	Uqaqtait uumani akhuurutaujuq katimaniq ukununga hivuliqtuijuq havagvinga	Nau naiqtait aadlamik havagviujut	Titiraqhimajuq havagviujunut	Titiraqhimajuq Ministaup Tugliatanganut	Nakuuqpiactumik nau naitkutaq apirijuuq	Havagviujumi havauhikhaq piliqtait	RCYO piliuqtuq pitqujanginnik
Ilinniaqtuliqijikkut unalu Inulirijikkut							
Sikuuriaqhimmaarutingit Nau naitkutaq	●		●		●	●	
Kiinaujaliqijitkut							
Kaanatami Nutaraq Ikajuutikhangit						●	
Ilihaidjut aangajaarnaqtunik qajangnautigijut			●				
Munaqhiliqijitkut							
Taaktiliqidjutikhangit tingmilutik ilanginnut aanniaqtuqarumi nutaranga ahinit nunavunmit	●						
Huiqtuqarumi ilamingnik tingmidjutikhaa taimaa ilangit ahinunngaqtitaugumi nunavunmit	●						
Nutaaq biibinnuat malirutikhaq pilaqutingalu inugiakpallaangittuni nunallaani	●						
Puvaklunirmut Aanniarut unalu Mamihaidjutikhaq	●					●	
Ihumaaluutigijaujut uuminnga inuulrammiujut "piliuqtaujuq" uumani <i>Ihumamitigut aanniarutilgit Maligaaq</i>						●	
Kiguhiqiinit ikajuutinik	●				●		
Ihumaaluutigijaujut pijut ihuaqtumik ikajuutinik	●				●		
Munaqhiliqijitkut unalu Inulirijikkut							
Ilaminit tiguarniq unalu munaqhiliqinirmut angirut	●			●	●		●
Piqalluanguinmat ajuiqhaidjutihag nuliarnirmut pipkaidjutigumi ihivriurutikhanik	●					●	

NAUNAITKUTAQ 14: Atauttimut Ihumaaluutigijaujut Piliqtait Talvannga Pijakhaillu ihuaqhigiami Ihumaaluutigijaujuq

	Uqagtait uumani akhuurutaujuq katimaniq ukununga hivuliqtijuq havavinga Naunaiqtait aadlamik havagviujut	Titiraqhimajuq havagviujunut	Titiraqhimajuq Ministauq Tugliatanganut	Nakuuqpiactumik naunaitkutaq apirijuq	Havagviujumi havauhikhaq piliqtait	RCYO piliuqtuq pitqujanginnik
Maligaliqijikkut						
Piinarilaqihimaluni ulapqivikjuami pittailiniq apiqhuqtaulirumik	●					
Nutararmut Nakuujumik apiqhuqtauniq	●					
Naunaipkaidjut sikuurvingnut nutaqqanik nularahuanginnaqtunik	●					
Himmautinga ihumaliurniq inuulrammiujunut tigujauhijaujut	●					
Maligaliqijit Ikajuqtit Katimajit						
Inuulrammiit ilihimangittut apiqhuqtaulirumik ikajuutikhanginnik					●	

Uqauhiq: Titiraqhimajuq havagviujunut titiraqhimajuq Qablunaatitut.

ATAUTTIMUT IHUMAALUUTIGIJAUJUT UTAQQIJUQ QANURILIUQTAKHANGANIK

NAUNAITKUTAQ 15: Atauttimut Ihumaaluutigijaujut Utaqqijuuq Qanuriliuqtakhanganik, Hivuliqtiujunit Havagviujut

Tamaita Havagviujut

Ihumagiplugit nipinga inuulrammiinik
ihumaliuliraangata pitqutigiquplugit

Piinariaqaqiniq ikajuutinik pivikhaqautikhaniklu
inuulrammiujunut timimitigut aanniarutilingnut

Munaqhiliqijitkut

Sikuurvingmi ikajuutikhaq

Piqalluanguinmat nutaqqiqivingmik

Nutaqqiqivingmik unalu Ilinniaqtulirijiit Katimajjiit
Nunallaani maliktakhangit

Qanurittaakhaanik uumannga ilihaidjutimik

Ilinniaqtulijikkut unalu Inulirijikkut

Niqikhaqattiarniq

Inulirijikkut

Munarininnga nutaqqat aqhaaqtaujut iliurainiq

Iqaluit Arnait Qimaavinga maliktakhangit

Titiraqhimangittuq taiguagakhaqangittuqlu

Manik Ikajuutikhaq Nunavunmi Ilihaqtut
Tingmidjutikhainnik Maliktakhat

Ikajuutikhaq nutaqqat aqhaaqtaujut angajuqqaangit/
qanuqtut ihumagijangit

Nutaraq Ilaminiklu Ikajuutinik Maliktakhaq
naunaittuq tunijut mikitqiamik hapummiutikhangit
inuulrammiinut aadlangajuq nutaqqanit

Inuulrammiujut iliuraqtaujut qajangnaqtumut iglumut

Angajuqaatal ikajuutikhaq ilanginnut

Maligaliqijikkut

Piqalluanguinmat ihuinaaqtunut ihuaqhijutikhanginnik
nunallaani

Nunavunmi Iglulijirjuakkut

Piqalluanguinmat inugiakpallaarmalluuniit iglungit

UQAQATIGIINGNIQ INUNGNILLU ILIHIMAPKAINIQ

Ilagijanga pitqujavut naunaipkariami Nunavummiut ilihimajanginnik uuminnga nutaraq pilaarutinginnik aadlamullu uqariami naunaitkutaq qanuqtut havagvikput havaktut piliuriami havagviup maligangit, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutinik pijaillu ihariaginingga ikajuqturlu pilaarutinginnik inuulrammiinik, ilangillu, ihariagijainnik.

Uqaqatigiingnivut inungnut ilihimapkainiq havaanga pijuuq amigaittuniq qanuqtut pijakhamik, unalu inungnut uqarniq unalu naunaitkutaq havaat, inungnut ilaupkainiq, ilaupluni inungnut quviahuutikailirumik, akihimajukhanik, piliuqtuuq tunijurlu naunaitkutaq atuliqtitaaunahuarutiniklu hunavalungnik, pihimajurlu havagviup qaritaujakkut pulaarvinga, www.rcynu.ca. Tamaita hapkuat havauhikhat aadlanut uqaqtait tikinnahuarutinganik piliuriami hakugiktigiami ilauqatauniq amihuutivut tigumiaqtuuqataujut unalu nutaqqat, inuulrammiit, ilangit, inuillu, havagviujut, Maligaliurvik, inungnullu tuhaqtikaidjutigijajut.

Ukiunguraangat hivunikhamut ihumaliuqpaktugut inungnut ilihapkainiq havauhikhat qiniqhiatilluta nutaanik pivikhaqautikhamik ilaupkaigiami Nunavummiut, taimaa ikajuutikhaqqut pipkaingmat.

Atauhiujuq tamaat inungnut ilihapkainiq havauhikhat nunagijapta ilaunirmut havaaq. Havagvikput ittuq Iqalungmi havaktugullu pitqutigiquplugit tamainnit Nunavummiut, pulaarumajugut 12-nut Nunavunmi nunallaanganut atauhirmi ukiumi, imaatut ittuq ittugut nunallaani taimaa atauhinguraangat taimaa malruungnik ukiunik. Nunallaami itkaangapta iliuraliqpaktugut naunaitkutakhanik ikpatinik ulapqivikjuami, uqaqatigiplugit havaavut naalautikkuuqhuta, pipkaiplugu ilihainirmut pijakhangit ukununnga inungnullu ikajuqtut aadlanullu inuillu, ikajuqhugu *Tuhaqtikailugu Nipivut: Inmikkut-Ikajuutikhaq Ajuiqhaidjut sikuurvingni*, ilauplatalu inungnut quviahupkaidjutiliraanga unalu Hulilukaarutikhat pittaarumi. Unalu, havaktugut piliuriami inikhamik tuhariaptingnilu Nunavunmiunit nutaanik ajuqhautigijainnik ajuqhaqtikajuuq inuulrammiujut tamainni nunallaani.

UQAQATIGIINGNIQ INUNGNUT ILIHAPKAINIQ HULILUKAARUTIKHAT UUMUNNGA 2019-2020

Uumani ukiumi, naunaijaffaaqtavut nakuuninnga nunallaanut ilaupkainirmut pulaaraangapta. Aturniaqtavut tautuktuujaarniq nakuujuniklu qanuqtut ihumagijamingnik pijavut Inirniriinit Ikajuqtijunit, naunaipkariami ihuaqhiplugillu qanuqtut havaktavut hapkuat pulaaraangapta aipaanut maniliurutimut ukiungani. Ihivriuqtavullu nakuuninnga naunaitkutavut titiqqanginnik. Ublumimut, pijugut uqaqtakhamingnik titiraptingnik havaktunit Maligaliurvingmi uumanilu Tuttarviit. Havakhimmaarniaqtugut una havauhikhaq aippaagu maniliurutimut ukiungani, ihumaliuqtilluta pigiaptingnik qanuqtut ihumagijanginnik hapkuat titiqqat aadlanit tigumiaqtuuqataujut, inuulrammiinillu.

NUNALLAANUT ILAUPKAINIQ

Uumani ukiumi, RCYO-tkut uqaqtut pingahunguqtuq nunallaanut ilaupkainiq pulaaqtut. Uumunngalu ilaupkainiq inungnut Iqalungmi, pulaaqtavut 10-ngujut nunallaanut kihimi nutqaqtitavut malruungnut nunallaanut ilaupkainiq pulaarniq Qalagjuarniq-19 aquiqinginmata aaniarunmut.

NAUNAITKUTAQ 16: Nunallaanut Ilaupkainirmut Pulaarvikhapkut

Nunallaaq	Qanga Pulaaqtavut
Iglulik	Qitiqqautijut 7-12
Naujaat	Qiqaijarluarvia 12-17
Ausuittuq	Qiqaijarluarvia 27-31
Uqhuqtuuq	Tarium Hikutirvia 1-6
Iqaluit	Ongoing
Kugaaruk	Tarium Hikutirvia 6-10
Tikirarjuaq	Tarium Hikutirvia 24-27
Kinngait (Cape Dorset)	Ubluirvia 9-15
Sanirajak (Hall Beach)	Ubluqtuhinia 13-17
Qamanittuq	Iidjirurvia 2-8
Salliq	Iidjirurvia 9-14
Kangiqtuugaapik Qurluqtuq	Nutqaqtitavut Qalagjuarniq-19
Kugluktuk	aquiqinginmata

NUTARAQ PILAARUTINGINNIK ILIHAINIRMUT IKAJUUTIT

Tuhaqtipkarlugu Nipit: Inmikkut-Ikajuutikhaq Ajuiqhaidjut

Ikajuqhimmaaqtavut piliuqtaujuq-Nunavunmi *Tuhaqtipkarlugu Nipit: Inmikkut-Ikajuutikhaq Ajuiqhaidjut* ajuiqhapkariami inuulrammiujut pilaarutinginnik munarnaluijakhangit piqariami pilaarutinginnik, qanuqtut uqariami tuharnaqtumik pimmariktumiklu pigiami, qanuqtullu naunaipkariami havagviujut. Uumani ukiumi, tunijavut *Tuhaqtipkarlugu Nipit: Inmikkut-Ikajuutikhaq Ajuiqhaidjut* 696 iliaqtunut iliaqtut 7-mi 12-mut tamainni nunavunmi.

Uqauhiq: Ajuiqhaidjut titiqqat, iliharvingmi ikajuutingit, unalu Hulilukaarutikhat taiguanginnarialik Inuktitut, Inuinnaqtun, Qablunaatitut, Uiviititullu. Ajuiqhaidjut pijait uqaqhutik Inuktitut, Qablunaatitut, Uiviititullu.

Uumani ukiumi, iliharvingmi ikajuutingit unalu Hulilukaarutikhat ilagijaa uumunnga *Tuhaqtipkarlugu Nipit: Inmikkut-Ikajuutikhaq Ajuiqhaidjut* aadlanut uqaqtavut tamainnut Nunavut sikuuqtittiingujut ilagijanganik uumanna Ilinniaqtulijijitkut Inmikkut-ajuiqhaqtuq sikuuqtittiit ajuiqhaidjutinga havauhikhaq.

Uqauhiq: Iliharvingmi ikajuutingit unalu Hulilukaarutikhat tunijaujuq Ilinniaqtulijijitkunnut Inuktitut, Inuinnaqtun, Qablunaatitut, Uiviititullu.

Sila Alappaarnaqtuq: Iglu Ulapqidjut

Sila Alappaarnaqtuq: Tamna Iglu Ulapqidjut uuktuqtaujuq aippaanganit unalu Pijuuq uumanna nakuujumik uqaqtaminik sikuuqtittiinit akhuraaluklu ilauniq atuqtaujuq iliaqtunut ulapqipkaigamik, ilagijauliqtuq sikuurvingmut pulaaraangapta iliaqtunut iliaqtut 3-mit 6-mut. Uumani ukiumi, tunijavut piliuqtaujuq-Nunavunmi *Sila Alappaarnaqtuq: Tamna Iglu Ulapqidjut* 524 iliaqtut tamainni Nunavunmi.

Uqauhiq: Ulapqidjutingit pijut Inuktitut, Qablunaatitut, Uiviititullu.

Annie unalu Uqi Ulapqiuq Hilami

Uumani ukiumi, piliuqtavut tuglia makpiraaq uumunnga Ilinniaqtulijijitkut Ihuaqtumik Taigualiurnirmut Pinahuarut, tajjaujuq *Annie unalu Uqi Ulapqiuq Hilami*. Inirniriit Ikajuqtivut ikajuqtaativut piliurninnga makpiraaq ihivriuhugit hivulliqpaanga unipkaa pitquhimut ihuarumi tamainnillu kangiqhittaariamilu.

QARITAUJAKKUURUTAA

Aadlattaq qanuqtut aadlanut uqaqtavut naunaitkutaq tigumiaqtuuqataujunik qaritaujakkut pulaarvinga, www.rcynu.ca. Nutaanguqtiriniq nunallaanut ilaupkainiq pulaarniq, taiguagakhavut taiguagakhallu, unalu nutaraq-pilaarutinginnik ikajuutingit takuinnarialik uumani qaritaujakkut pulaarvinga.

NAUNAITKUTAQ 17: Qaritaujakkut pulaarvinga Pulaaqtaujut Uqauhikkut Piplugit

Atauttimut qaritaujakkut pulaarvinga pulaaqtaujut	668
Qablunaatitut	78.2%
Uiviititut	9.5%
Inuktitut	6.5%
Inuinnaqtun	5.8%

HAVAQATIGIINGNIRMIK ANGIROUTINGIT

Qaffiujuq Havaqatigiingnirmik Angirutingit: 5

Uumani ukiumi, ihivriuqtavut sainiffaaqtavut havaqatigiingnirmik angirutingit, ilihimajaujuq maliktakhanik, hitamaujunik, ikajuutilluaqtaujuq nutaraq-inuulrammiillu-pijuq havagviujut: Ilinniaqtulijikkut, Inulirijikkut, Munaqhiliqijitkut, ukuatlu Maligaliqijikkut. Hapkuat maliktakhat naunaipkaqtaa havaqatigiingninnga havagvingmit tamarmiklu nanminirijait havagvik tunigiami naunaittumik kangiqhidjutimik qanuqtut havaqatigiingniaqtugut.

Piqaqtugullu Angiqatigiingnirmut Nalunaitkutingit (MOU) ukununga CCYA. Una MOU naunaiqtaa havaqatigiingniq tamainnit Kanadamimiutat havagvingit, umuungalluaq atajumik tunigiami ikajuutikhaq ikajuutikhangit atajumut ikajuqtamingnik qaijut atauhimit qablunaat nunagijanginnik aviktuqhimajumilluuniit aadlamut, naunairiami atuhijujuq tuuliiqhimaittumiklu piinarilaqihimaluni ikajuutinik, pipkaidjutijurlu aadlanut pigiami akhuurutaujuq naunaitkutaq. Una MOU atuqtaujuq 2015-mit.

IHVIRIURUTIT HIVITUJUMIK AANNIQTUNIK TUQUTKUMILUUNIIT

Una pinahuarut aulapkaingittuq uuminnga Titiraqhimaninnga 4(1)(b) uumannga Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maliganga (RCYA) atuqtaungittuq huli.

Nunavunmi, hivitujut aaniqtut inuulrammiujut inmikku ihivriuqtaungittut unalu tuqujut inuulrammiinik ihivriuqtaujut uumannga Havagvik uumannga Atan'ngujaujuq Ihivriuqtiujuq Tuqungajunik tuqtukumi nunavunmi, ihumaliuriami kinaujaakhaa tuqujuq, qanuqtut, qanga, humilu qanuqtullu tuquttuq.

Talvanna una titiraqhimaninnga uumannga RCYA atuliqtitaulliqqat, Ihivriurutit Hivitujunik Aaniqtunik tuqtukumiluuniit pinahurutingit ihivriuqtauniaqtait qanurittaakhaanik pijuj hivitujumik aaniqtiqtaujuq

tuqugumiluuniit inuulrammiujut, ihumaliuriami pijut ikajuutikhamingnik piinariaqaqtainnik taimaalu hapkuat ikajuutunik pigumitku ihariagijamingnik.

Ihivriuruirumik, havagvikput piliunginnarialik pitqujanginnik naunairiami kiuttaarnirmik uumannga munarijukhaq havagviujut unalu/unaluuniit piliuriami pitqujainnik ihuaqhainiq maligakhanut, maliktakhangit, qanuriliurutikhanik, pinahuarutit, unalu ikajuutunik pinahuarutikhanik pittailinahuariami aadjikutaanik aanirutinik tuqtukumiluuniit inuulrammiinik pittailigiami hivunirmi.

IHVRIURUTIT HIVITUJUNIK AANNIQTUNIK TUQUTKUMILUUNIIT NUTAANGUQTIRINIQ UUMUNNGA 2019-2020

Sainiqhimajut naunaitkutaq apirijaujut Havagvingmit uumangga Atan'ngujaujuq Ihivriuqtiujuq Tuqungajunik pijailu una maniliurutimut ukiungani piqaqtuq 109 naunaipkaqtajut tuquttut inuulrammiinit Nunavummiut Ubluqtuhinia 2015-mit Apitilirvia 2019-millu. Pilihaalimat ukiakhami 2019, malikhugu RCYA, Havagvik uumangga Atan'ngujaujuq Ihivriuqtiujuq Tuqungajunik naunaipkaliqtait tuquttut havagviptingnut piinaqtumik. Atan'ngujaujuq Ihivriuqtiujuq Tuqungajunik naunaipkaqtaa havagvikput uumangga tuquttut 12 inuulrammiit Nunavummiut uumani Tattiarnaqhilirvia 1, 2019, uumanilu Qiqajalirvia 31, 2020.

Upalungajariami una titiraqhimaningna uumangga RCYA atuliqtitauliriami, uumani ukiumi, naunaipkaqtavut ihariagijaujuq naunaipkainiq ihariagijanginnik uumunnga Tukimuaqtiujuq Nutaqqanut Ilamingnullu Ikajuutinik uqariami tamaita hivitujut aaniqtunik tuqutkumiluuniit pijuuq inuulrammiinut Nunavummiut ikajuqtaujut Tukimuaqtiujuq Nutaqqanut Ilamingnullu Ikajuutinik.

Hivulliqpaanga nampangit pijait uumangga Tukimuaqtiujuq Nutaqqanut Ilamingnullu Ikajuutinik naunaiqtaa Apitilirvia 30, 2015-mit, uumanilu Qiqajalirvia 31, 2020, 556 hivitujuq aaniqtunik tuqutkumiluuniit pijuuq inuulrammiinut Nunavummiut ikajuqtaujut uumangga Tukimuaqtiujuq Nutaqqanut Ilamingnullu Ikajuutinik. Kiudjutigijavut apiqhuqtaptingnut uumunnga naunaitkutaq, titiraqtaujugut uumangga Tukimuaqtiujuq Nutaqqanut Ilamingnullu Ikajuutinik titiraqhimajuq Qiqajalirvia 23, 2020, naunaiqtaa piqaqtuq "akhuraaluk piqalluanguinmat titirarniq, naunaijainiq uqaqhunilu ukunangga aanirutaujunit", atauhiq aviktuqhimajuq katitingittuq naunaitkutunik. Humaangittuq havagviujuq maliktakhangit katitiriami, titiriami, naunaijariamilu una naunaitkutaq, havaktaungittuq ihuaqtumik, imaatut ittuq uqaqtaujuq qaffiujut ihuangittut. Havagvikput ihivriurniaqtaat naunaitkutaq tunijaujuq uumangga Inulirijikkut aippaagu maniliurutimut ukiungani.

NAUNAITKUTAQ 18: Pitqujaujuq piliuqtaujuq uumunnga Tukimuaqtiujuq Nutaqqanut Ilamingnullu Ikajuutinik

1. Atuliquyauyuq havaktauyuuq	Atuliquyauyuq angittauyuq	Recommendation Implemented
Uumunnga Inulirijikkut angirutigijakhaa naunaipkainirmut ihariagijaujut Hivitujuunik aaniqtunik tuqutkumiluuniit nutaqqanik inuulrammiillu, malikhugu Titiraqhimaningna 19 uumangga RCYA.	Angiqut.	Hii.

Uqauhiq: Una titiraqhimajuq Qablunaatitut.

ANGIRUTAUJUQ UKUNUNNGA IKAJUUTIKHAMUT MALIKTAKHAT

UQAQTANGIT INMIKKUT IKAJUUTIKHAQ NAUNAIJAINIQ

Umigaangat inmiikkut ikajuutikhaq havaanga, pivikhaqautinga iniqtiriama apiqhuutimik havagviup ilauninnga pijuuq tamainnut inungnut ilaujut talvani naunaijariami nakuujumik pijuuq una inmiikkut ikajuutikhaq ikajuutinik. Uumani ukiumi, atauhiq inuulrammiujuq, malruuk 2 angajuqqaangit, unalu 17 inungnillu ikajuqtut ilaujut apiqhuutimik.

NAUNAITKUTAQ 19: Imikkut Ikajuutikhaq Ikajuqtaujuq Quviagijait Apiqhuutingit Qanurittaakhaanik

Apiqhuutit apiqhuqtaujuq	Inulrammiit	Angajuqqaak	Ikajuqtiujut
1. Taimaa Nutaranik Ikajuqtiujuq uqaqqa hiamitiqtailinirmik?			
Hii	100%	100%	82%
Imannaq			
Itqaumangitara			18%
2. Tamna Nutaranik Ikajuqtiujuq, inuulrammiujuq, angajuqqaangit, unalu ikajuutinik tunujuq tamaita havaqatigiikpat ihuaqhigiami ajuqhautimik?			
Havaqatigiiktut nakuujumik	100%	50%	44%
Havalluaqtut nakuujumik		50%	38%
Ilaani			6%
Havaqatigiingitut			13%
3. Quviagiviuk qanuriliurutiga?			
Hii	100%	100%	
Imannaq			
4. Aadlanut pitquniaqiuk havagvikput aadlanut?			
Hii	100%	100%	87.5%
Imannaq			12.5%

INUNGN\NIK ILAUQATAUNIQ

Inungnik ilauqatautivut pijuuq uumani ukiumi inuulrammiinut Nunavummiut aadlallu tigumiaqtuuqataujut naunaiqhimagut naunaitkutingani 20 uumanilu 21.

NAUNAITKUTAQ 20: Ilaugataunirmut Quviahuutigijaujut ukununga Inuulrammiit Nunavummiut Uqauhiru Atuqtaujuq

Nunallaaq	Qaffiujukhat Ilauttaaqtut	Uqauhingit
Iglulik	125	Qablunaatitut
Naujaat	140	Qablunaatitut
Ausuittuq	12	Qablunaatitut
Uqhuqtuuq	32	Qablunaatitut
Iqaluit	141	Qablunaatut/Uiviititut
Kugaaruk	44	Qablunaatitut
Tikirarjuaq	33	Qablunaatitut
Arviat	57	Qablunaatut/Inuktitut
Kinngait (Cape Dorset)	171	Qablunaatut/Inuktitut
Sanirajak (Hall Beach)	73	Qablunaatut/Inuktitut
Qamanittuaq	188	Qablunaatitut
Salliq	165	Qablunaatut/Inuktitut

NAUNAITKUTAQ 21: Tigumiaqtuuqataujut Ilaunirmut Katimajut

Tigumiaqtuuqataujut Katimajut/Qanurittuq Ilaunirmut	Uqauhingit
Imirnik Ilihapkainiq Katimajit Katimajut	Qablunaatitut
Arviat: akkuuliit iliharvik	Qablunaatut/Inuktitut
Qamaniittuaq: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut
Kanadamimi Katimajiingit Nutaramut Inuulrammiillu Ikajuqtingit (CCCYA):	
Ukiakhami Katimajut	Qablunaatitut
Ukiumi Katimajut	Qablunaatitut
Malruiqtuqtumik Ukiumi Katimajut	Qablunaatitut
Webex naunaitkutaq aadlanut uqaqtait katimajut	Qablunaatitut
Kin'ngait: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatut/Inuktitut
Inuulrammiit Pinahuarutimut Katimapkaijuq	Qablunaatitut
Nutaqqat Munaqhiliqinirmut Kanadami	Qablunaatitut
Nutaqqat Aaniarvinga Kivataanit Ontario	Qablunaatitut
Salliq: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut
Ilinniaqtulijikkut:	
Angajukhiujut Atan'ngujat	Qablunaatitut
Atan'ngujat Katimajut	Qablunaatitut
Ilihaqtup Ikajuutikhaq Sikuuqtittiit Katimajut	Qablunaatut/Inuktitut
<i>Ilinniarvimmi Inuusiliriji</i> Katimajut	Qablunaatut/Inuktitut
Inulirijikkut:	
Angajukhiujut Atan'ngujat	Qablunaatitut
Ilagiittugut Katimavinga Inuulrammiinut	Qablunaatitut
Ilagiiktut Nakurudjutinganik Atan'ngujaqarvinga Ilaujut	Qablunaatitut
Munaqhiliqijikkut:	
Angijukhiit Atan'ngujat	Qablunaatitut
Aviktuqhimajuni Ihumamitigut aaniarutilgit Hivuliqtuijuz	Qablunaatitut
Inuulrammiit Nakurudjutinganik Havaktingit: Ihumamitigut aaniarutilgit	Qablunaatitut
Havainiq, Inuulrammiit Ihumamitigut Nakurudjutinganik Maniqqamiiniq,	
Kaapituqtijut Niripkaijullu	
Maligaliqijikkut:	
Angajukhiujut Atan'ngujat	Qablunaatitut
Atan'ngujalluanga Tugliatalu Atan'ngujaujuq Ihivriuqtuijuq Tuqungajunik	Qablunaatitut
<i>Isumaqsunnigittukkuvik Inuulrammiit Ihuinaaqtut</i> Najugarvingit	Qablunaatitut
Uquqtuuq: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut
Ausuittuq: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut
Sanirajaak: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatut/Inuktitut
Iglulik: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut

Tigumiaqtuuqataujut Katimajut/Qanurittuq Ilaunirmut	Uqauhingit
Iqaluit: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu City-nga Iqaluit Amihunut Atiliurniq Santa Claus Qun'ngiaqtitaujuq Santa Claus Qun'ngiaqtitaujuq	Qablunaatut/Uiviititut Qablunaatitut Qablunaatitut Qablunaatut/Inuktitut
Kugaaruk: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut
Kugluktuk: inungnillu ikajuqtut, ilangit	Qablunaatitut
Apiqhuqtaunahuanut Nunavunmit	Qablunaatitut
Tuhaqtittijit: Naunaipkarlugu nutaaq Uqaqtikhaanik	Qablunaatut/Inuktitut
Naujaat: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut
Nunavunmi Inirnit Iliharviat	Qablunaatitut
Nunavunmi Iglulijirjuakkut	Qablunaatitut
Nunavut Aadlatqiinik Havaanik Takupkaqtaujut	Qablunaatitut
Havagviat Maniliqijit Ihivriutirjuam Kanatami	Qablunaatitut
Prince Edward Island Ikajuqtujup havagvik	Qablunaatitut
Piliihimat (RCMP): C Qun'ngiarniq D Qun'ngiarniq Iltarijaujuq Aaniqtitaujuq Najugaat Kanadamimi Inuulrammiit Ikajuutinik	Qablunaatitut Qablunaatitut Qablunaatitut Qablunaatitut
Tikkuaqtauhimajut Katimajit Maligaliurnirmut	Qablunaatut/Inuktitut
Tikkuaqtauhimajut Katimajit Ulapiqtaujunik Kavamanga Maniliqutirmullu Titiqqangit	Qablunaatitut
Tammaativvik Aaniarviliaqtut Najugaat	Qablunaatut/Inuktitut
Tuttarviit	Qablunaatitut
Umingmak Katimavia	Qablunaatitut
Tikirajuaq: sikuurvingit, inungnillu ikajuqtut, nunallaangillu	Qablunaatitut

HAVAKTINGIT AJUIQHAPKAIJUQ SIKUUQTITTIILLU AJUIQHAIJUTIJUT

RCYO havaktingit ikajuqtuqujaujut ilaugiamingni pivikhaqautikhami hakugiktita iluani aktikkulaanga ajuitapniklu. Ajuiqhajut sikuuqtittiillu ajuiqhaidjutijut iniqtiqtajuuq havaktiptingnit uumani ukiumi naunaiqhimaajuq Naunaitkutingani 22.

NAUNAITKUTAQ 22: Havaktingit Ajuiqhapkaijuq Sikuuqtittiillu Ajuiqhaidjutijut Iniqtaik

Ajuiqhajut/sikuuqtittiillu ajuiqhaidjutijut	Qanga iniqtaik	Qaffiujuq Havaktut
Inminik Pinahuaqtunut Nutqaqtitaunahuarnirmut Ajuiqhainiq (ASIST)	Tarium Hikutirvia 2019	1
Havaanga Munarinirmut Pidjutinga	Apitilirvia 2019 umanilu Ubluqtuhinia 2020	3
CCYA Malruungnik UkiungniKatimajut	Apitilirvia 2019	4
CCYA Naunaitkutaq Aadlanut Katimajut Pihimmaaqtuq ajuiitiarnirmut ikajuutikhaq pivallianirlu ikajuriami tamaita nutaqqat inuulrammiillu ikajuutikhaq havagvik tamainnut Kanadamimi nutaanguqhimainnariami ihumaaluutigijanginnik, ikajuutikhat, nakuutqiamiklu ikajuutikhamut atuqtaujut. Katimajut pijut Webex-kut.		
Manitoba: Nakuujumik Piliqtut Taiguqtakhait – Aadlanguqtuq iliharvingit, aadlanguqtuq inuuhiq	Qitiqqautijuuq 2019	
Nunavut: Ihumaaluutigijaujuq Ihuahainiq Hivullitijakhallu (ICP) Ikajuutikhaq	Qiqaijarluarvia 2019	
British Columbia: Nunaqaqqaahimajuq qanurittuq ilihimagiami ikajuutikhiumitkuvillu, Ihivriurniqs unalu CID pinahuarutit	Tarium Hikutirvia 2019	
Alberta: Havaanga naunaijaqtaillu “Hivitujunnguraangat: Iltarijaujuq Taiguagakhat Pivalliaqtumi Inirniit Ikhinnaliqtut Nutaqqap Ikajuutik Munarininnganik”	Ubluqtuhinia 2020	
Nutaraq Inuuplu Pilaarutinginnik Nuutiqtuqtuq Naunaitkutat Ilihaidjutikhat	Tattiarnaqhilirvia 2019, Ubluqtuhinia uumanilu Qiqaijalirvia 2020	4
Nutaraq Pilaarutinginnik Pilaarutingit Naunaijainiq	Ubluirvia 2019	4
<i>Tuqungajunik Ihivriuqtut Maligaaq</i> Ajuiqhainiq	Iidjirurvia 2020	8
Nakuujumik Taiguagakharmik Titirarniq Ajuiqhainiq	Qiqaijarluarvia 2019	1
Atan’ngujaq Ikajuqtauniq Inungnut Tuhaqtipkaidjutinga	Tarium Hikutirvia 2019	1
Hivuliqtikhanut Angajukhiujut Atan’ngujat Atuqtaunginnaqtut	Imaruqtirvia 2019	1
Nunaqaqqaahimajuq Pitquhitigut Ajuitaminik	Ubluqtuhinia 2020	2
Nunarjuaptingni Aujami Ajuiqhaidjutit uumunnga Pilaarutinginnik nutaraq Pilaarutinga Ilihaqtukhat Tamainnut: Tamaita nutaqqat atahirmi ilihautimi unalu Nutaqqaup Pilaarutinginnik	Imaruqtirvia 2019	

Ajuiqhajut/sikuuqtittiillu ajuiqhaidjutijut	Qanga iniqtait	Qaffiujuq Havaktut
Inuinnainnit Unipkaanga Pitquhingillu	Apitilirvia 2019	1
Inuktut Uqauhinginnik Ajuiqhaqtaujuq	Qiqaijalirvia 2020	1
Havagvik uumannga Munaqtiutinga	Qiqaijalirvia 2020	7
RCYO Inungnut Tuhaqtipkainiq Ajuiqhainiq	Tarium Hikutirvia 2019	1
RCYO Maliganga Qanuriliurutinganik Maliktakhaq	Niqiliqivik, Apitilirvia, Tattiarnaqhilirvia, uumanilu Ubluqtuhinia 2020	4
<i>Nutaqqanut Inulramirnullu Uqaqtikhaanik Maligaq Ajuiqhainiq</i>	Niqiliqivik, Apitilirvia, Tattiarnaqhilirvia, uumanilu Ubluqtuhinia 2020	4
Ningakhimaluni: Hivumuuqtuq Ihivriurniq Ajuiqhainiq Atan'ngujanut Munaqtiujunut	Tattiarnaqhilirvia 2019	4
Ihumaliuqhimajut Uqaqatigiingniq	Tarium Hikutirvia 2019	1
Titirarniq Tunngavinga	Qitiqqautijuq, Apitilirvia, Ubluirvia 2019 and uumanilu Ubluqtuhinia 2020	8
Ajuiqhainiq aadlangurniq RCYO-tkunnut Maliganga Qanuriliurutinganik Maliktakhaq	Qiqaijarluarvia unalu Ubluirvia 2019	10
UNICEF, Nutaraq Pilaarutinginnik Pilaqutinga Naunaijainiq	Ubluirvia 2019	4
RCYO Uqausirmut Quviasuutiqarniq	Iidjirurvia 2020	10

Uqaqtaujuq Titiraqhimanninngani Uqaqtikhaanik makpiraangani 2 uumannga taiguagakhaq, uumani ukiumi pijavut ihivriurniq uumannga RCYO Maliganga Qanuriliurutinganik Maliktakhangani, titiqqanik ihivriutut ilanginnik umikhijuni inmikkut ikajuutikhaq havaakhat, ihivriurniq atauttimut titiqqanut tutquumavingit, ihivriurniq naunaitkutaq titiqqavut, ihivriuffaarniq qanuqtut havaarijavut nunallaanut ilaupkainiq pulaaqtaujuq. Havaavut ihuaqhigiami nutaanguqtiriamilu tamaita pinahuarutigut pihimmaaqtuq uumani 2020-2021, ihumagijaujuq ikajuutikhamut maliktakhat, unalu qanuqtut munarijavut, naunaijaqtavut, titiraqtavullu angirutivut ukununnga ikajuutikhamut maliktakhat, aadlanguqtavullu.

HAVAKTIIT TINGMIDJUTIKHAIT NAITTUMIK

NAUNAITKUTAQ 23: Havaktiit Tingmidjutikhait Naittumik

Huuq Tingmijuq	Uplughait	Qaffijuq Havaktut
Iglulik Nunallaanut ilaupkainiq	Qitiqqautijuq 7-12, 2019	1
Naujaat Nunallaanut ilaupkainiq	Qiqaijarluarvia 12-17, 2019	1
Ausuittuq Nunallaanut ilaupkainiq	Qiqaijarluarvia 27-31, 2019	1
Nakuujumik Taiguagakhamik Titirarniq Ajuiqhainiq, Saskatun, SK	Qiqaijarluarvia 27-Imaruqtirvia 1, 2019	1
Nunarjuaptingni Aujami Ilihidjut uumunnga Pilaarutinginnik nutaraq, Moncton, NB	Imaruqtirvia 23-26, 2019	1
Inmikkut ikajuutikhaq havaanganik havaktuq, Kugluktuk	Niqiliqivik 11-16	1
CCYA Malruungnik Ukiunik Katimajut, Winnipeg, MB	Apitilirvia 15-18, 2019	4
CCYA Ukiakhami Katimajut, Winnipeg, MB	Apitilirvia 19-21, 2019	1
Ningakhimaluni: Hivumuuqtuq Ihivriurniq Ajuiqhainiq Atan'ngujanut Munaqtijunut, Toronto, ON	Tattiarnaqhilirvia 18-24, 2019	4
Uqhuqtuuq Nunallaanut ilaupkainiq	Tarium Hikutirvia 1-6	1
Kugaaruk Nunallaanut ilaupkainiq	Tarium Hikutirvia 6-10	1
Hivitujuq Aaniqtuq Tuqujullu Ihivriurniq Ajuiqhainiq, Victoria, BC	Tarium Hikutirvia 15-24	1
Tikirarjuaq Nunallaanut ilaupkainiq	Tarium Hikutirvia 24-27	2
Inmikkut-Ikajuutikhaq Ajuiqhaidjut, Arviat	Tarium Hikutirvia 28-29	1
Kingait (Cape Dorset) Nunallaanut ilaupkainiq	Ubluirvia 9-15	2
Sanirajak (Hall Beach) Nunallaanut ilaupkainiq	Ubluqtuhinia 13-17	1
CCYA Ukiumi Katimajut, Toronto, ON	Ubluqtuhinia 20-23	1
Qamaniittuaq Nunallaanut ilaupkainiq	Iidjirurvia 2-8	1
Salliq Nunallaanut ilaupkainiq	Iidjirurvia 9-14	1

MANIKTIGUT UNIUDJUTIT

Naittumik Titiraqhimajut Maniit Avatqudjutiqangitut Akiliqtuijaqhaitlu
Maniliqijit Ukiunganni Nunguttumi Qiqaijalirvia 31, 2020

NAUNAITKUTAQ 24: Maniktigut Uniudjutit

	Maniit Atugakhat	Akiliutiit	Akituniga Ukiumi Atuqtukhay Mangit Akiliutaayut
Havainaqtukhat Manikhaakhait	1,426,000	1,296,028	
Havagaffuktut Akingit	-	175,270	
Tamaita Himautaaayut Ikauuuhialu Manikhaat	1,426,000	1,471,298	
Aulaaqniq Aularutilu	195,000	145,440	
Tamayat Hunavaluitlu	145,000	67,985	
Niuviqhimayut Havaat	65,000	62,423	
Kaantranliqinirmut Havaat	250,000	303,971	
Akingit Akiliuhiangillu	20,000	18,690	
Aadlat Akingit	-	2,628	
Piqutingit	19,000	8,027	
Qaritaayat Naqitarutingit			
Aulapkaidjutingalu	10,000	19,120	
Tamaita Aalat Akiligayut	704,000	628,284	
Tamaita	2,130,000	2,099,582	98.6%
Ilakungit		30,418	1.4%

NIRIUKTUQ

Umani ukiumi nungujuq puvaklukjuarnirmut aaniarutinganik pandemic. Qalagjuarniq-19 akhuq aadlanguqtiliqtaa nunarjuakput, qanuqtut havaktumit ilihapkaiqhutralu, qanuqtut inungmiuqataupluta munarilunilu aadlamut. Taimaa Qalagjuarniq-19 aadlanguliqtuq tamaaraaluk qanuqtut inuujugut, tunijaatigullu pivikhaqautikhamik naunaipkariami qanuqtut inuujugut, naunairiami huna ilmuurutirjuaqstavut, piliurlunilu ilihimanirmut akhuurutaugut hapummiutigiami. Aadlat nunangit tamainnut Kanadamimi aadlanilu nunagijaujut nunarjuaptingni ajuqhaqtipkaijut akhuuqtuq havaakhat, Nunavut Qalagjuaqhimangittuq-19.

Ilitarigiami qajangnautinga aaniarut pijuq Nunavummiunut ajuqhautininngalu pijuq nunavuutim kikliqarninnga ikajuutingit, munarijukhaq havagviujut qilaminnuaq kiujut iliurariami hivunikhamut ihumaliurniq pittailigiami Qalagjuarniq-19 nunavunmi. Taimailiuriami, nutaangurniq, pijuq, tamaat, ilaalu ilangit ihumaginiaqtait qajangnaqtumik qanuriliurutingit, iliuraqtugut atuliqtitaujullu uumannga GN maliktailu havagviujunit, nanminiraujut, inungnullu, tamaita uumunnga aaniaqtailiniq unalu nakuutqiamik piumajanganik Nunavummiunik. Una ajuqhautigijaujuq. Naunaipkangitaa GN uqariijaqtaminik unalu kiuttaarnirmik, aadjikutarijaanga malikhugu ukunuuna naunaqtaa hivuliqtigiti tamainnullu Nunavummiut havaqatigiiktut, pittaqtavut tikinnahuaqtavut, hunaugumi.

Tunijuq una nakuujumik iniqtiqtait, ikaarninnga akhuurutaugut naunaijariami ihumaliurutinga unalu qanuriliurutingit iliuraqtugut aaniarutitailigiami Qalagjuarniq-19 ublumimut, taimaa ihumaliuqtuq nakuutqijaujuq atuqtaamingnik iliuraqtauluk aadlanut ajuqhautingit ittut nunavunmi; inugiakpallaaqtut iglut, ningaqtut pimmarlugiqtut, niqaillurniq, ihumamitigut aaniarutitigiti ipirailailaqtitjutillu, amigaitpallaaqturlu inminik pijut, uqariami mikiumik. Ilitarijaujut ajuqhautimik-ihuaqhaijuq pittaarninnga uumannga GN, ukpiriqaqtuq ajuqtaaqtaugut uumannga iniqtirutingit pihimalunilu pijunnautinga ihuaqhgiami tamaita aaniarutingit ittut nunaptingni.

Ihumagiplugu, tikidjuqiliqtuq ukiunik, iliurarniaqtavut nutaaq maliktakhangit unalu ikajuutikhamut aadlangurninngit iluanit, pipjutingmat pinahuaqtavut ihivriugtaugut pijait uumani ukiumi. Qiniqhiaqhimmaarniaqtugut ukuninnga iliurarlugillu nakuujumik pijuq ilaupkaigiami tamainnut tigumiaqtuuqataugut, kihimi hivulliqpaami inuulrammiujut, inuit, Inuit timiqutigijaujullu. Uqariami ihariagijaujut iliqtuq, munarihimmaarniaqtavut naunaitkutaq tunijaujuq uvaptingnut havagviujunit pijuq hivitujuq aaniqtunik tuqtukmiluuniit inuulrammiinik pijut kavamanga ikajuutinik. Tamaita uumannga naunaitkutaq unalu ilaunirmut ikajurniaqtatigut ikajuqhimmaariami uumunnga nakuutqiamik piumajanganik inuulrammiinut Nunavummiut ilangillu. Ikajuqhimmaarniaqtavut ihuaqtumik, ihuaqtumik, ihuaqtumiklu ikajuutinik quviahuutinirmut, uumannga angiqtaugut hunamik qanurittaakhaamik hunavaluit, uumanngalu ajurnainninnga ahiruqtirijug atuinnaqtamingnik atuqtaunginnaqtuq Nunavunmi.

Taimaa 2019-2020 ajuqhaptipkaijaatigut, hunavaluqainnarniaqtuq pijuq akhuurutaungittumik akhuurniq kavamamut. Ihurutigijaujuq qaritaujamit uumunnga Qalagjuarniq-19, ajuqhautipkaidjutakhaungitavut kikliqaqtitaujuq uvaptingnut uumannga katimajut ihariagininnaga ikajuqtaa pilaarutinginnik unalu nakuutqiamik piumajanganik inuulrammiinut Nunavummiut. Pipkaidjutit aadlanik akhuurutigijaujuq ajuqhaqtitaatigijautijug pihimmaaqtiluni ihariagininnaga ikajuqturlu pilaarutinginnik unalu nakuutqiamik piumajanganik Nunavummiunut. Una naunaitkutinga kiuttaarnirmik tamapta akhuurutigijakhavut piniaqtaralu, tamaitalu Nunavummiut, pipkaidjutjukhat havagviujut hivumuuqtukhaq.